

RAMY METODOLOGICZNE

IntegratEU

INTEGRATEU:

Letnie szkoły

dotyczące ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i zachowań ekologicznych wspierające integrację i włączenie społeczne migrantów oraz uchodźców w szkolnictwie wyższym – podnoszenie kompetencji profesorów akademickich

Erasmus+ Akcja 2. Partnerstwa współpracy w sektorze szkolnictwa wyższego

RAMY METODOLOGICZNE

**Co-funded by
the European Union**

„ Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności. ”

Spis treści

1. Wstęp:.....	4
2. Analiza potrzeb.....	6
3. Plan pracy	9
3.1 Definicja i podejście ogólne	10
3.2 Podejście dydaktyczne	17
3.3. Wdrożenie	22
3.4. Rezultaty projektu	23
3.4.1 Pakiet szkoleniowy	23
Podręcznik	23
Zbiór zajęć terenowych (jak je przeprowadzić) – UNICT	24
Podręcznik: Jak organizować szkoły letnie IntegratEU	27
3.4.2. Pakiet integracyjny	29
– Podręcznik rozwoju integracji (TSUni).....	29
4. Testowanie, ewaluacja i waloryzacja.	38

IntegratEU

1. Wstęp:

Celem niniejszego projektu jest objęcie kilku ważnych, a zarazem odmiennych w swojej naturze tematów. Podczas sporządzania wniosku projektowego zidentyfikowaliśmy potrzebę ich powiązania w dążeniu do realizacji kilku celów o ogromnym znaczeniu w obecnej sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w Europie. Projekt koncentruje się na następujących kwestiach społecznych i politycznych: integracji i włączeniu migrantów oraz uchodźców, ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa wyższego; ochronie środowiska, zrównoważonym rozwoju i zachowaniach ekologicznych, a także podnoszeniu kompetencji wykładowców akademickich w tym zakresie. Tym samym projekt ma na celu wprowadzenie studentów w realizację trzech jednoczesnych celów: wprowadzenie migrantów i uchodźców do szkolnictwa wyższego (ścieżki podnoszenia kompetencji i inkluzji); edukację na temat roli i znaczenia ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju oraz zachowań ekologicznych w UE, ze szczególnym uwzględnieniem członków konsorcjum zaangażowanych w projekt, a ostatecznie – podniesienie kompetencji profesorów w tym obszarze.

Aby osiągnąć te cele, partnerzy zgodzili się opracować niniejsze Ramy Konceptyjne jako podstawę do wspólnego rozumienia zadań, wspólnego definiowania problemów oraz jako jasne wytyczne do dalszych działań w ramach projektu. Ramy Konceptyjne obejmują każdy z produktów projektu. Partnerzy uznali, że istnieje potrzeba zdefiniowania i krótkiego opisu każdego z produktów projektu w celu dopracowania ich zawartości i upewnienia się, że rezultaty projektu osiągną, logicznie rozwiną i rozszerzą cele projektu.

Ramy zostaną opracowane zgodnie z następującą strukturą:

Wstęp.

Analiza potrzeb.

Plan pracy.

3.1. Definicja i podejście ogólne.

3.2. Podejście dydaktyczne.

3.3. Wdrożenie.

3.4. Rezultaty projektu.

3.4.1. Pakiet szkoleniowy (Training Pack)

- Podręcznik

- Zbiór zajęć terenowych (jak to zrobić)
- Podręcznik dotyczący organizacji szkół letnich IntegratEU

3.4.2. Pakiet integracyjny (Integration Pack)

- Podręcznik rozwoju integracji
- Przewodnik po szkolnictwie wyższym dla migrantów i uchodźców

Testowanie, ewaluacja i waloryzacja.

2. Analiza potrzeb

Wielowektorowy charakter projektu wymagał dodatkowego zbadania jego założeń. Ponadto partnerzy projektu dostrzegli potrzebę przeprowadzenia krytycznej burzy mózgów wokół koncepcji projektu w gronie rówieśników z krajów członkowskich. Analiza potrzeb opiera się na odpowiedziach zebranych od wszystkich partnerów projektu na podstawie wspólnie opracowanego kwestionariusza. Kwestionariusz obejmował wszystkie wymiary projektu i wymagał od respondentów uważnej oraz przemyślanej oceny. Z tego powodu przedstawiono w nim syntetyczną wersję głównych założeń projektu w poszukiwaniu szerokiej gamy opinii. Kwestionariusz jest dostępny na dysku Google projektu wraz ze wszystkimi udzielonymi odpowiedziami.

W celu uzyskania wiedzy o profilach respondentów, poproszono ich o podzielenie się swoim doświadczeniem związanym ze szkołami letnimi. Jest to uważane za kluczowy punkt odniesienia, który pozwala nam przefiltrować odpowiedzi przez oś praktyczno-teoretyczną. Większość respondentów posiada doświadczenie związane ze szkołami letnimi – niektórzy jako organizatorzy, inni jako uczestnicy, wykładowcy lub inni współtwórcy.

Celem zaproponowanych kwestionariuszy jest zestawienie podstawowych założeń projektu, zatwierdzonych przez Komisję Europejską, z refleksjami interesariuszy i stron zainteresowanych na temat samej idei, a także zachęcenie do przemyśleń nad koncepcją projektu i zebranie alternatywnych opinii. Posłużą one jako punkt odniesienia dla praktycznej implementacji projektu na jego początkowym etapie, ponieważ zostaną zsyntetyzowane i włączone w kolejne kroki realizacji projektu.

Projekt rozpoczyna się od krótkiego opisu samego przedsięwzięcia oraz jego rezultatów. Recenzenci w przeważającej większości poparli strukturę i ideę projektu. Podkreślono jednak, że niektóre z użytych definicji wymagają dalszego doprecyzowania, ponieważ mogą wywołać niejednoznaczność i dezorientację podczas wdrażania projektu.

Wszyscy rozmówcy uważają projekt IntegratEU za dobrze ustrukturyzowany, niemniej jednak uznano za konieczne: (1) dalszy rozwój i wyjaśnienie roli edukacyjnej platformy e-learningowej IntegratEU; (2) powiązanie Podręcznika dla szkoły letniej (którego celem jest edukacja profesorów uniwersyteckich w zakresie zarządzania szkołami letnimi) z Podręcznikiem ds. integracji, czyli podręcznikiem instruującym nauczycieli, jak prowadzić zajęcia z migrantami – te dwa obszary nie są całkowicie odrębne. Ważne jest podkreślenie cyrkularności między tymi dwiema sekcjami, jako że jedna skupia się na profesorach uniwersyteckich jako użytkownikach, podczas gdy druga bierze pod uwagę również szczególną grupę odbiorców, a także przyszłych studentów będących migrantami i uchodźcami. Dodatkowo istnieje potrzeba wyjaśnienia powiązania między metodologiami opartymi na doświadczeniu dydaktycznym / założeniami teoretycznymi a założeniami opartymi na wartościach, które stanowią ramy aksjologiczne i treść działań edukacyjnych.

Podręcznik, przedstawiony w formie listy punktów, wyznaczył ramy dla treści. Jedną z

krytycznych uwag podkreśla, że tematyka ekologii w podręczniku jest silnie zdominowana przez aspekt ekonomiczny, z pominięciem aspektu socjologicznego, który powinien być bardziej widoczny; inna wzywa do mocniejszego skupienia się w podręczniku na zrównoważeniu środowiskowym; ponadto uznano, że kluczowym wymiarem brakującym w proponowanym spisie treści jest definicja zachowania ekologicznego.

Lista zajęć terenowych posłużyła jako punkt odniesienia i ćwiczenie do burzy mózgów, jako że wielu respondentów zgłosiło własne pomysły i argumenty, które warto wziąć pod uwagę. Zasugerowano, aby zajęcia terenowe były dostosowane do różnych grup docelowych – w zależności od ich wieku, pochodzenia społecznego i poziomu wykształcenia. Każde działanie powinno być szczegółowo opisane: z uwzględnieniem treści, celu do osiągnięcia oraz harmonogramu. Wskazane byłoby uwzględnienie różnych scenariuszy dla jednego działania, w zależności od czasu dostępnego na dane wydarzenie.

Jeśli chodzi o metody uczenia się, większość rozmówców dostrzegła potrzebę zastosowania metod nauczania hybrydowego (blended learning), obejmujących zbiór zajęć terenowych; wszyscy rozmówcy zalecają czenie tradycyjnego i konwencjonalnego typu edukacji z działaniami pozaformalnymi i nieformalnymi. Dotyczy to również dyskusji nad podręcznikiem dotyczącym organizacji szkół letnich, gdzie podkreśla się potrzebę promowania tych kursów poprzez włączanie zarówno działań formalnych, jak i terenowych. W porównaniu z Podręcznikiem ds. integracji, rozmówcy popierają wagę włączenia pojęć krążących wokół migracji, takich jak stereotypizacja, uprzedzenia i wielokulturowość: sekcja dotycząca rozpoznawania i redukcjonowania uprzedzeń oraz stereotypów jest niezbędna, aby umożliwić profesorom nawiązywanie relacji z osobami z różnych kultur. Kontakt z migrantami, i ogólnie z odmiennymi kulturami, nieuchronnie prowadzi do pojawienia się stereotypów i uprzedzeń. Ponieważ są one częściowo nie do wyeliminowania, konieczne byłoby doprowadzenie ich do poziomu rozpoznania i uświadomienia sobie ich istnienia.

To samo podejście – polegające na przedstawieniu ogólnego pomysłu i zarysu treści – zastosowano w celu zbadania refleksji respondentów na temat Podręcznika organizacji szkoły letniej IntegratEU oraz Podręcznika ds. integracji, szczegółowo opisujących wiedzę praktyczną (know-how) i dobre praktyki związane z aktywizacją uczestników szkoły letniej. Rozmówcy uważają za zasadne: (1) organizowanie lekcji zarówno w środowiskach formalnych, czyli w klasie, jak i w środowiskach nieformalnych, tak aby uczynić zajęcia bardziej interaktywnymi; (2) prowadzenie lekcji poprzez rozpoczynanie od pracy w grupach w celu promowania socjalizacji, a następnie rozwijanie określonych działań indywidualnych, stymulujących refleksję nad treścią dyscyplin. Na podkreślenie zasługuje również waga dalszego rozwijania lekcji pokazujących powiązanie teorii z praktyką, a także wdrażanie w życie treści przyswojonych podczas lekcji. Inny trafny punkt wart uwzględnienia dotyczy potrzeby zrozumienia umiejętności nauczycieli w celu zidentyfikowania kompetencji, które powinni nabyć, aby prowadzić zajęcia w ramach szkoły letniej. Wymagałoby to starannego doboru uczestników i aktywnego zaangażowania podczas szkoły letniej.

Ponadto udana szkoła letnia może obejmować, oprócz zajęć teoretycznych i terenowych, badania w terenie, gdzie uczestnicy mogą otrzymać grupowe zadania praktyczne, które przyczynią się

zarówno do bezpośrednich celów projektu, jak i do adaptacji społecznej uchodźców. Takie zadania terenowe mogą obejmować sporządzenie planu zazielenienia dzielnicy miejskiej, ochronę flory i fauny podmiejskiego obszaru leśnego lub eko-projektowanie. Zadania te dadzą możliwość przećwiczenia różnych ról, które uczestnicy będą mogli odgrywać w przyszłości.

Działania mogą być ukierunkowane na zdobywanie umiejętności poprzez aktywne uczenie się, np. kampanie zbierania odpadów z tworzyw sztucznych w obszarach przyjaznych środowisku. Zapoznanie się z zieloną architekturą, wizyty w spalarniach odpadów, farmach paneli słonecznych i wiatrowych itp. przyczyniłyby się do asymilacji wartości środowiskowych poprzez osobisty kontakt z najlepszymi praktykami. Wspólne wycieczki do parków/rezerwatów pomogłyby w edukacji o bioróżnorodności i potrzebie ochrony gatunków.

W podręczniku należy uwzględnić psychologiczne aspekty pracy z uchodźcami, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania potencjału edukacyjnego do ich adaptacji psychologicznej. Prowadzenie seminariów/szkoleń z wdrażaniem projektów grupowych (np. recykling materiałów; eko-projektowanie; opracowywanie planów ochrony bioróżnorodności); prowadzenie dyskusji z eko-aktywistami i przedstawicielami małych i średnich przedsiębiorstw na temat zazieleniania w architekturze i urbanistyce, zielonej energii w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz MSP, zielonych technologii itp. Możliwe jest zorganizowanie warsztatów mistrzowskich (master class) dla uczestników w placówkach gastronomii publicznej i prywatnej, które są znane ze swojej działalności proekologicznej w prowadzeniu biznesu. Możliwe są wspólne działania polegające na gotowaniu z lokalnych, sezonowych i wyprodukowanych w sposób zrównoważony produktów. Działania te zwiększą zainteresowanie uchodźców i otworzą nowe możliwości dla ich własnego zaangażowania w prywatny biznes związany z eko-aktywizmem.

Zbadano również opinie na temat pomysłu stworzenia Przewodnika dla migrantów oraz sposobu dostarczania szczegółowych informacji na temat rekrutacji na uniwersytet, z sekcjami dotyczącymi szkolnictwa wyższego i zachowań ekologicznych. Przewodnik dla migrantów i uchodźców będzie zawierał szczegółowe instrukcje, jak zapisać się na studia wyższe. W tym względzie konieczne jest włączenie do przewodnika kolejnej sekcji, która bierze pod uwagę nie tylko wagę przyjmowania zrównoważonych zachowań, ale także orientację na pracę w obszarach związanych z ekologią. Biorąc pod uwagę, że przewodnik jest przeznaczony dla migrantów, sugeruje się przygotowanie go w wielu językach.

Koncepcja edukacyjnej platformy e-learningowej, biblioteki interaktywnej oraz materiałów pasywnych również została udostępniona w celu skonfrontowania założeń projektu z doświadczeniem i kreatywnym myśleniem respondentów. Zgłoszono sugestie dotyczącą interaktywnej komunikacji między profesorami uniwersyteckimi a osobami uczącymi się, nie tylko poprzez bezpośrednią wymianę informacji, ale także poprzez wymianę wiadomości i e-maili. Dodatkowo należy zaprojektować platformę, która oferuje przestrzeń, gdzie uczący się mogą swobodnie wchodzić w interakcje i gdzie przechowywane są różne materiały wspierające profesorów wyższych uczelni oraz migrantów: platforma powinna być prosta i zapewniać odpowiednie formy informacji zwrotnej wspierającej uczenie się i konsultacje. Platforma musi zapewniać interakcję między zaangażowanymi podmiotami. W odniesieniu do interaktywnej

biblioteki IntegratEU, zgłoszono interesującą propozycję dotyczącą jej struktury. Powinna być ona budowana z uwzględnieniem czterech aspektów: (a) europejskich materiałów dokumentacyjnych, czyli zapewnienia przeglądu dokumentacji europejskiej, rekomendacji i wszystkiego, co przydatne dla osób pracujących w dziedzinie ekologii; (b) włączenia szeregu materiałów naukowych na te tematy; (c) sprawiedliwego włączenia materiałów naukowych i edukacyjnych zarówno typu europejskiego, jak i krajowego; (d) zbudowania wyszukiwarki zdolnej odpowiadać na potrzeby użytkowników. Istnieje również potrzeba budowania biblioteki poprzez umieszczanie materiałów z zakresu ekologii według rdzeni tematycznych i pojęciowych. Ponadto należy stworzyć bibliotekę umożliwiającą szybki dostęp do bibliografii, z rozróżnieniem na artykuły teoretyczne i badawcze. W bibliotece powinny znaleźć się osobiste historie sukcesu w działalności na rzecz środowiska. Interaktywne czaty internetowe dla użytkowników biblioteki pomogłyby w tworzeniu sieci interesariuszy i kreowaniu nowych projektów, a także ogólnie w integracji uchodźców. Ważne byłoby wsparcie wielojęzyczne. Utworzenie katalogu tematycznego pomogłoby w zaspokojeniu indywidualnych zainteresowań, na przykład mógłby on być zorganizowany według sektorów – zielona energia, zrównoważone rolnictwo, ochrona bioróżnorodności, zasoby wodne itp.

Kwestionariusz miał również na celu uzyskanie orientacyjnych odpowiedzi na temat potrzeby i potencjalnej atrakcyjności wytworzonych rezultatów edukacyjnych. Ostatecznie, zamykając pełne koło, kwestionariusz pozwolił respondentom na przedstawienie ogólnych, a zarazem krytycznych refleksji na temat struktury i rezultatów projektu.

Ogólnie rzecz biorąc, analiza potrzeb potwierdza właściwie sformułowaną konceptualizację projektu. Żaden z recenzentów nie zakwestionował przyjętej argumentacji i każdy uznał potrzebę przejścia do realizacji projektu. Jednocześnie analiza potrzeb zapewniła szerszą perspektywę i przyniosła nowe pomysły, które zasługują na uwagę członków konsorcjum. Rekomendacje te będą dalej omawiane i brane pod uwagę podczas nadchodzących spotkań projektowych oraz w trakcie całego okresu wdrażania projektu.

3. Plan pracy

Jak wskazano, ramy koncepcyjne określą podejścia i metody wypracowania wszystkich rezultatów projektu. Na podstawie zatwierdzonego wniosku projektowego, a także analizy potrzeb i kontekstu, proponowane wyniki projektu oraz odpowiadająca im struktura ram kształtują się następująco:

3.1. Definicja i podejście ogólne. Ta sekcja zapewni kompleksową definicję oraz ogólną metodologię rozwoju projektu.

3.2. Podejście dydaktyczne. Skupi się ono na strategiach dydaktycznych i metodach edukacyjnych, które będą wykorzystywane w trakcie całego projektu.

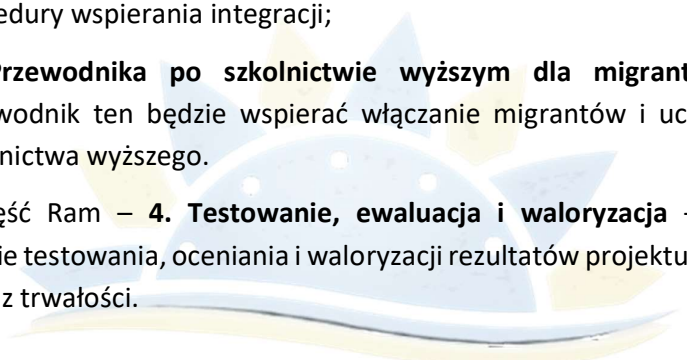
3.3. Wdrożenie. W tym miejscu zostanie opracowany proces wdrażania, umożliwiający

skuteczną realizację inicjatyw projektowych.

3.4. Rezultaty projektu. W tej sekcji zostaną nakreślone konkretne efekty projektu, do których należą:

- **3.4.1. Pakiet szkoleniowy (Training Pack),** który zawiera:
 - **a) Podręcznik.** Podręcznik zapewni uczestnikom projektu niezbędne wskazówki i wiedzę fundamentalną;
 - **b) Zbiór zajęć terenowych.** Zbiór ten będzie oferował praktyczne instrukcje dotyczące przeprowadzania różnych działań na świeżym powietrzu;
 - **c) Podręcznik dotyczący organizacji szkół letnich IntegratEU.** Podręcznik ten posłuży jako kompleksowy przewodnik po organizacji szkół letnich w ramach inicjatywy IntegratEU.
- **3.4.2. Pakiet integracyjny (Integration Pack),** składający się z:
 - **a) Podręcznika rozwoju integracji.** Podręcznik ten zapewni szczegółowe procedury wspierania integracji;
 - **b) Przewodnika po szkolnictwie wyższym dla migrantów i uchodźców.** Przewodnik ten będzie wspierać włączanie migrantów i uchodźców w system szkolnictwa wyższego.

Ostatnia część Ram – **4. Testowanie, ewaluacja i waloryzacja** – wyjaśni działania partnerów w zakresie testowania, oceniania i waloryzacji rezultatów projektu w celu zapewnienia ich skuteczności oraz trwałości.

3.1 Definicja i podejście ogólne

W XXI wieku świat stoi w obliczu licznych wyzwań, zarówno naturalnych, jak i społecznych. Wyzwania te obejmują zmiany klimatyczne, utratę bioróżnorodności, degradację środowiska, migracje oraz problemy społeczne, takie jak nierówności ekonomiczne, wykluczenie społeczne i niestabilność polityczna. Zrozumienie i rozwiązanie tych problemów wymaga zintegrowanego podejścia, które łączy wiedzę naukową, współpracę interdyscyplinarną oraz świadomość społeczną. Włączanie uchodźców i migrantów w proces edukacji jest ważnym krokiem w kierunku przezwycięzania tych wyzwań, ponieważ pomaga w tworzeniu bardziej inkluzywnych i zrównoważonych społeczeństw.

Koncepcja ochrony środowiska zaczęła kształtować się w połowie XX wieku, kiedy naukowcy i opinia publiczna zaczęli zdawać sobie sprawę ze skali negatywnego wpływu działalności człowieka na przyrodę. Skuteczne strategie ochrony środowiska obejmują ograniczanie zanieczyszczeń, stosowanie zielonych technologii, przechodzenie na odnawialne źródła energii

oraz ochronę i odtwarzanie naturalnych ekosystemów. Obejmują one również zmianę zachowań ludzi, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz rozwijanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji. Ważną rolę odgrywa także współpraca międzynarodowa oraz włączanie kwestii środowiskowych do wszystkich obszarów polityki.

Problemy środowiskowe wymagają nie tylko dokładnego zrozumienia sytuacji, ale także aktywnego działania na rzecz zapewnienia zrównoważonego rozwoju i zachowania środowiska dla przyszłych pokoleń. W tym kontekście inicjatywy edukacyjne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu świadomości i zachowań ekologicznych. Zmiany klimatyczne są jednym z największych wyzwań wpływających na wszystkie aspekty życia, w tym na rolnictwo, zdrowie publiczne, zasoby energetyczne i zaopatrzenie w wodę.

Projekt IntegratEU ma na celu zapewnienie platformy szkoleniowej służącej budowaniu potencjału w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Poprzez szkolenia projekt dąży do podniesienia świadomości ekologicznej, promowania zachowań odpowiedzialnych prośrodowiskowo oraz zapewnienia integracji społecznej migrantów i uchodźców.

Projekt IntegratEU stawia sobie za cel nie tylko podniesienie poziomu świadomości i wyszkolenia w dziedzinie ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju, ale także ułatwienie integracji społecznej migrantów i uchodźców poprzez edukację.

Główne etapy projektu to:

1. **Opracowanie materiałów i programów edukacyjnych:** ta faza obejmuje stworzenie interdyscyplinarnych kursów i modułów szkoleniowych w takich obszarach jak zarządzanie środowiskowe, zmiany klimatyczne, zrównoważone technologie, zrównoważony rozwój oraz krajowe polityki ochrony środowiska. Obejmuje również przygotowanie materiałów edukacyjnych na temat możliwości kształcenia wyższego dla przedstawicieli grup wrażliwych. Kursy powinny być dostosowane do aktualnych wyzwań, perspektyw rozwoju oraz do szczególnych potrzeb migrantów i uchodźców;
2. **Opracowanie praktycznych rekomendacji dotyczących organizacji szkół letnich:** organizacja szkół letnich dla uchodźców i migrantów, aby dać im możliwość zagłębienia się w studia przypadków i projekty, dyskusji z ekspertami i aktywistami oraz podjęcia praktycznych działań na rzecz poprawy sytuacji środowiskowej. Szkoła letnia to platforma interaktywnej nauki, budowania zespołu, międzykulturowej wymiany doświadczeń, adaptacji społecznej i integracji z europejskim społeczeństwem;
3. **Wsparcie integracyjne:** projekt obejmuje szereg działań wspierających migrantów i uchodźców w ich adaptacji do nowego środowiska edukacyjnego i społecznego. Działania te obejmują wsparcie językowe, programy mentorskie, wsparcie psychologiczne, informacje o dostępie do edukacji i usług społecznych itp. Szczególną uwagę poświęca się tworzeniu przyjaznej i inkluzywnej atmosfery, aby ułatwić integrację uchodźców i migrantów ze społeczeństwem przyjmującym;
4. **Monitoring i ewaluacja:** systematyczna analiza efektywności projektu oraz jego wpływu

na uczestników. Obejmuje to zbieranie danych o satysfakcji uczestników, ocenę zmian w wiedzy i umiejętnościach oraz analizę wpływu na integrację społeczną migrantów i uchodźców. Wyniki monitoringu są wykorzystywane do adaptacji i ulepszania programów oraz podejść.

W tym kontekście edukacja ekologiczna jest ważnym aspektem integracji uchodźców i migrantów z europejskim społeczeństwem. Edukacja ekologiczna nie tylko promuje zrozumienie podstawowych zasad i problemów środowiskowych, ale także pomaga nowo przybyłym osobom w adaptacji do norm i praktyk społecznych istotnych dla zrównoważonego rozwoju kraju przyjmującego.

Edukacja ekologiczna ma kluczowe znaczenie dla integracji uchodźców i migrantów. Zwiększa ona świadomość ekologiczną. Edukacja środowiskowa pomaga uświadomić ludziom wagę ochrony przyrody i racjonalnego korzystania z zasobów. Jest to szczególnie istotne w krajach europejskich, gdzie przestrzeganie standardów ekologicznych stanowi ważny element życia społecznego. Zrozumienie i akceptacja tych standardów pomaga migrantom oraz uchodźcom przystosować się do nowego otoczenia i aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym.

Edukacja ekologiczna podnosi również jakość życia. Wiedza o praktykach środowiskowych, takich jak segregacja odpadów, oszczędzanie energii i wody czy stosowanie produktów i technologii przyjaznych dla środowiska, może poprawić jakość życia migrantów i uchodźców. Przyczynia się to nie tylko do zdrowia, ale pomaga także obniżyć rachunki za energię, co jest ważnym czynnikiem integracji ekonomicznej.

Jednocześnie udział w inicjatywach i projektach środowiskowych, takich jak wolontariackie akcje sprzątania, zielone inicjatywy i kampanie na rzecz ochrony przyrody, promuje interakcje społeczne z lokalną ludnością. Umożliwia to migrantom i uchodźcom budowanie więzi społecznych, poszerzanie kręgu znajomych i odnajdywanie wspólnych zainteresowań z lokalnymi mieszkańcami.

Edukacja ekologiczna może również wyposażyć migrantów i uchodźców w wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy w obszarach zrównoważonego rozwoju, ekologii i zielonych technologii. Otwiera to nowe możliwości zatrudnienia i rozwoju zawodowego, co jest ważnym krokiem w kierunku niezależności ekonomicznej.

Z kolei udział migrantów i uchodźców w szkolnictwie wyższym ma kluczowe znaczenie dla ich integracji ze społeczeństwem przyjmującym. Dotyczy to w szczególności uchodźców i migrantów z Ukrainy, którzy musieli uciekać ze swoich domów z powodu agresji wojskowej Rosji. Szkolnictwo wyższe odgrywa kluczową rolę w procesie integracji, zapewniając im wiedzę, umiejętności i możliwości niezbędne do pomyślnej adaptacji w nowym środowisku.

Edukacja to podstawa budowania kariery zawodowej: podejmując naukę w szkołach wyższych, migranci i uchodźcy zdobywają kwalifikacje, które zwiększają ich konkurencyjność na rynku pracy. To z kolei promuje niezależność ekonomiczną i zmniejsza presję na systemy pomocy społecznej.

Edukacja sprzyja integracji społecznej. Studia na wyższej uczelni promują interakcję

między migrantami i uchodźcami a lokalnymi studentami, wykładowcami oraz innymi członkami społeczności akademickiej. Stwarza to okazje do wymiany kulturowej, poszerza horyzonty i zmniejsza izolację społeczną. Interakcja z lokalnymi mieszkańcami pomaga uchodźcom i migrantom lepiej zrozumieć normy społeczne, wartości i zwyczaje panujące w kraju przyjmującym.

Jednocześnie możliwość kontynuowania lub rozpoczęcia edukacji może mieć pozytywny wpływ na stan psychiczny migrantów i uchodźców, podnieść ich samoocenę i dać nadzieję na przyszłość. Edukacja otwiera nowe horyzonty i daje możliwości samodoskonalenia, co jest ważne dla przezwyciężania skutków traumy spowodowanej migracją, szczególnie w przypadku osób przymusowo przesiedlonych z krajów ogarniętych wojną, w tym z Ukrainy.

Wykształceni migranci i uchodźcy mogą wnieść istotny wkład w rozwój krajów przyjmujących, zwłaszcza w dziedzinie nauki, technologii, kultury i gospodarki. Mogą przynosić nowe pomysły, innowacje i praktyki, przyczyniać się do rozwoju kraju i wzbogacać życie kulturalne. Integracja migrantów i uchodźców pomaga również rozwiązać problem starzenia się społeczeństwa w wielu krajach europejskich poprzez przyciąganie młodych i aktywnych ludzi.

Integracja uchodźców i migrantów z europejskim społeczeństwem może rozwiązać szereg palących problemów i przynieść pozytywne rezultaty w krótkiej oraz długiej perspektywie:

- Może przyczynić się do większej różnorodności kulturowej i społecznej. Edukacja umożliwia migrantom i uchodźcom integrację z nowymi społeczeństwami przy jednoczesnym zachowaniu ich tożsamości kulturowej. Wzbogaca to krajobraz kulturowy krajów przyjmujących, przyczyniając się do tworzenia społeczeństw wielokulturowych, szanujących różne poglądy i tradycje.
- Dostęp migrantów i uchodźców do szkolnictwa wyższego to ważny krok w walce z nierównościami społecznymi: zapewnia równe szanse wszystkim ludziom, niezależnie od pochodzenia, i promuje sprawiedliwość społeczną;
- Może ostatecznie stworzyć warunki do powrotu uchodźców i migrantów do ich krajów ojczyźnych. Edukacja może stać się fundamentem pod powrót migrantów i uchodźców do ojczyzny, gdy sytuacja lokalna się ustabilizuje. Dzięki zdobytej wiedzy i umiejętnościom mogą oni stać się motorem zmian oraz przyczynić się do odbudowy i rozwoju swojego kraju.

Dlatego włączanie migrantów i uchodźców, zwłaszcza z Ukrainy, do europejskich instytucji szkolnictwa wyższego to nie tylko gest humanitarny, ale także inwestycja w przyszłość: tworzy nowe możliwości rozwoju osobistego i zawodowego, przyczynia się do stabilności społecznej i wzrostu gospodarczego oraz wzbogaca życie kulturalne społeczeństw przyjmujących.

Integracja uchodźców i migrantów z europejskim społeczeństwem to złożony i wieloaspektowy proces, który wymaga skoncentrowanych wysiłków na wielu poziomach. Jednym z kluczowych elementów tego procesu jest wysoki poziom przygotowania zawodowego profesorów uniwersyteckich, którzy odgrywają centralną rolę w edukacyjnej i społecznej integracji nowo przybyłych osób. Profesorowie muszą posiadać nie tylko gruntowną wiedzę w

swoich dyscyplinach akademickich, ale także odpowiednie umiejętności pedagogiczne, aby skutecznie uczyć uchodźców i migrantów.

Wymagania dotyczące przygotowania zawodowego profesorów:

1. **Kompetencje międzykulturowe:** Profesorowie uniwersyteccy muszą rozumieć uwarunkowania kulturowe i różnorodność swoich studentów. Obejmuje to zrozumienie różnych kontekstów edukacyjnych i kulturowych, z których wywodzą się uchodźcy i migranci. Kompetencje międzykulturowe pomagają stworzyć inkluzywne środowisko uczenia się, w którym wszyscy studenci czują się szanowani i włączeni we wspólnotę.
2. **Znajomość specyficznych potrzeb i wyzwań:** Profesorowie muszą być świadomi unikalnych wyzwań, przed którymi stoją uchodźcy i migranci, takich jak bariery językowe, trauma związana z przesiedleniem (wojną) oraz inne czynniki psychospołeczne. Wiedza ta pozwala im na opracowanie dostosowanych programów nauczania i podejść, które biorą pod uwagę te potrzeby.
3. **Znajomość nowoczesnych metod nauczania:** Nauczyciele powinni być zaznajomieni z innowacyjnymi podejściami pedagogicznymi, które promują aktywne uczenie się i zaangażowanie studentów. Mogą one obejmować interaktywne metody nauczania, wykorzystanie technologii, uczenie się oparte na projektach oraz inne techniki pomagające stworzyć dynamiczne środowisko edukacyjne.
4. **Organizacja kursów letnich:** Profesorowie zaangażowani w kursy letnie muszą wiedzieć, jak organizować takie programy, w tym jak opracowywać program nauczania, rekrutować kadrę, organizować logistykę i zabezpieczać niezbędne zasoby. Kursy letnie są ważnym narzędziem zapewniania intensywnej i ukierunkowanej nauki, zwłaszcza dla studentów potrzebujących dodatkowego wsparcia.

Metodologiczne aspekty nauczania:

1. **Inkluzywne praktyki pedagogiczne:** Profesorowie muszą potrafić stworzyć inkluzywny program nauczania, który bierze pod uwagę zróżnicowane pochodzenie oraz cechy kulturowe i językowe studentów. Obejmuje to adaptację materiałów dydaktycznych, stosowanie różnorodnych metod oceniania i wspieranie studentów doświadczających trudności.
2. **Wsparcie psychologiczne i empatia:** Nauczyciele powinni być przygotowani do zapewnienia studentom zarówno wsparcia psychologicznego, jak i akademickiego. Muszą rozumieć wagę dobrostanu emocjonalnego studentów i potrafić stworzyć wspierające środowisko, w którym studenci mogą otwarcie wyrażać swoje potrzeby i obawy.
3. **Stały rozwój zawodowy:** Rozwój zawodowy nauczycieli nie jest procesem jednorazowym: muszą oni stale aktualizować swoją wiedzę i umiejętności poprzez seminaria, udział w warsztatach, wymianę doświadczeń z kolegami, samokształcenie itp. Pozwala im to być na bieżąco z najnowszymi trendami edukacyjnymi i dostosowywać podejście do zmieniających się potrzeb studentów.

Wysokie przygotowanie zawodowe profesorów uniwersyteckich jest warunkiem

koniecznym do udanej integracji uchodźców i migrantów w europejskim społeczeństwie. Gwarantuje ono zapewnienie wysokiej jakości edukacji, ułatwia integrację społeczną i tworzy warunki do rozwoju potencjału zawodowego nowo przybyłych osób. Profesorowie odgrywają zatem kluczową rolę w zapewnianiu równych szans wszystkim studentom, niezależnie od ich pochodzenia i warunków życiowych.

Jednocześnie zajęcia terenowe (na świeżym powietrzu) podczas kursów letnich mają kluczowe znaczenie dla adaptacji, rehabilitacji psychologicznej i integracji uchodźców oraz migrantów. Aktywności na świeżym powietrzu zapewniają możliwości rekreacji, socjalizacji oraz wzmacniania zdrowia fizycznego i psychicznego, co jest szczególnie ważne dla osób, które doświadczyły stresujących wydarzeń i sytuacji traumatycznych.

Uczestnictwo w zajęciach terenowych może pomóc uchodźcom i migrantom przystosować się do nowych warunków życia oraz stworzyć przyjazną, pełną akceptacji atmosferę, w której mogą poznawać lokalną kulturę i tradycje. Sport, gry i wspólne wyjścia ułatwiają nawiązywanie nowych przyjaźni i odnajdywanie wsparcia wśród rówieśników.

Aktywność fizyczna na świeżym powietrzu ma znaczący pozytywny wpływ na zdrowie psychiczne. W przypadku osób, które doświadczyły traumatycznych wydarzeń, działania te mogą pomóc w redukcji stresu, lęku i depresji. Zajęcia grupowe pomagają budować poczucie przynależności i wsparcia, co jest ważne w procesie wychodzenia z traumy.

Zajęcia na świeżym powietrzu mogą pomóc uchodźcom i migrantom zintegrować się z nowymi społeczeństwami. Pojawiają się wtedy okazje do nauki nowych języków, norm kulturowych i wartości. Wspólne działania mogą sprawić, że nowo przybyli poczną się częścią społeczności, co wzmacnia poczucie wspólnoty i zapobiega izolacji społecznej.

Tym samym aktywności terenowe przyczyniają się do rozwoju uchodźców i migrantów we wszystkich aspektach – fizycznym, emocjonalnym, społecznym i poznawczym. Pomagają im zachować zdrowie, podnoszą poziom energii i sprzyjają ogólnemu dobrostanowi. Szkoły letnie oferujące zajęcia na świeżym powietrzu są ważnym narzędziem wspierania i integracji uchodźców oraz migrantów, ułatwiając im adaptację do nowego życia i rozwój w zdrowym, wspierającym środowisku.

Zajęcia terenowe w szkołach letnich są zatem istotnym instrumentem wsparcia uchodźców i migrantów w ich adaptacji, rehabilitacji i integracji z nowym społeczeństwem. Przyczyniają się do rozwoju pozytywnych relacji interpersonalnych, poprawiają zdrowie fizyczne i psychiczne oraz pomagają kształtować pozytywne nastawienie do nowego otoczenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, można z pewnością stwierdzić, że projekt IntegratEU to ważna inicjatywa łącząca edukację, świadomość ekologiczną i integrację społeczną. W kontekście globalnego kryzysu środowiskowego oraz wyzwań społecznych, takich jak migracje i uchodźstwo, tego typu projekty mają kluczowe znaczenie dla kształtowania zrównoważonych społeczeństw. Nie tylko podnoszą one świadomość ekologiczną, ale także pomagają tworzyć inkluzywne środowisko edukacyjne, w którym każdy, niezależnie od pochodzenia, może otrzymać wysokiej jakości edukację i przyczynić się do rozwiązywania globalnych problemów.

Definicje kluczowych pojęć:

Ochrona środowiska to zestaw działań i polityk mających na celu ochronę i zachowanie zasobów naturalnych oraz ekosystemów przed negatywnym wpływem działalności człowieka. Obejmuje to gospodarkę odpadami, ochronę wody, powietrza, gleby i bioróżnorodności oraz walkę ze zmianami klimatycznymi. Ochrona środowiska staje się coraz ważniejsza, ponieważ wzrost populacji i uprzemysłowienie zwiększają presję na systemy przyrodnicze.

Zrównoważony rozwój to koncepcja, która integruje aspekty gospodarcze, społeczne i środowiskowe, a jej celem jest stworzenie społeczeństwa, w którym każdy może żyć godnie, nie niszcząc środowiska. Zrównoważony rozwój obejmuje nie tylko wzrost gospodarczy, ale także sprawiedliwość społeczną i stabilność środowiskową. Wymaga on przejścia na gospodarkę, która zużywa mniej zasobów i generuje mniej odpadów, a także sprawiedliwszego podziału zasobów i możliwości między pokoleniami oraz różnymi grupami społecznymi.

Zachowania ekologiczne to zbiór działań i nawyków mających na celu zmniejszenie szkodliwego wpływu na środowisko. Obejmują one wiele aspektów życia codziennego, takich jak efektywność energetyczna, zmniejszenie zużycia wody, stosowanie produktów przyjaznych dla środowiska, segregacja i recykling odpadów oraz wybór ekologicznego transportu. Zachowanie ekologiczne jest ważnym czynnikiem w budowaniu zrównoważonego społeczeństwa i wymaga zarówno indywidualnej odpowiedzialności, jak i systemowego podejścia ze strony rządów, biznesu oraz organizacji pozarządowych.

Zajęcia terenowe / na świeżym powietrzu (outdoor activities) to działania, które odbywają się na zewnątrz, poza zamkniętymi przestrzeniami. Mogą one obejmować różnorodne aktywności fizyczne, edukacyjne, kulturalne, społeczne i rekreacyjne, takie jak wydarzenia sportowe, piesze wycieczki, pikniki, biwaki, dyscypliny sportowe, wyjazdy, festiwale, koncerty czy programy edukacyjne. Główną cechą tych aktywności jest to, że odbywają się na świeżym powietrzu, co pozwala uczestnikom cieszyć się przyrodą, czerpać korzyści z aktywności fizycznej i wchodzić w interakcje z innymi w naturalnym środowisku. Działania te mogą być organizowane w celu poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego uczestników, promowania interakcji społecznych oraz rozwijania szeregu umiejętności.

Europejska integracja społeczna uchodźców i migrantów to proces, w którym nowo przybyłe osoby adaptują się i włączają w społeczne, gospodarcze, kulturalne i polityczne życie kraju przyjmującego. Oznacza to zapewnienie im równych szans na uczestnictwo w życiu społecznym, poszanowanie ich praw i obowiązków oraz respektowanie różnorodności kulturowej.

Teoretyczne modele integracji uchodźców i migrantów opisują różne podejścia i mechanizmy, dzięki którym nowo przybyli mogą stać się częścią społeczeństwa przyjmującego. Należą do nich asymilacja, wielokulturowość, inkluzja (włączenie) oraz interkulturowość – a każdy model ma swoją specyfikę pod względem utrzymania tożsamości kulturowej i stopnia uczestnictwa w życiu publicznym.

Akulturacja uchodźców i migrantów to proces adaptacji do nowych warunków społecznych, kulturowych, ekonomicznych i prawnych w kraju przyjmującym. Proces ten

obejmuje naukę języka, znalezienie mieszkania i zatrudnienia, zrozumienie lokalnych przepisów i tradycji oraz budowanie więzi społecznych.

Szkoła letnia to krótkoterminowy program edukacyjny, organizowany zazwyczaj w okresie letnim, mający na celu pogłębienie wiedzy w określonej dziedzinie lub rozwinięcie nowych umiejętności. Może obejmować wykłady, seminaria, warsztaty, pracę w grupach i projekty. Kursy letnie mogą być ważnym narzędziem rozwoju zawodowego, budowania sieci kontaktów (networking) i wymiany doświadczeń.

Uchodźcy to osoby, które musiały uciekać ze swoich krajów ojczystych z powodu prześladowań, wojny, przemocy lub innych zagrożeń dla ich życia lub wolności. Szukają schronienia w innym państwie, gdzie przyznano im azyl na podstawie międzynarodowych konwencji i przepisów krajowych.

Migranci to osoby, które przemieszczają się z jednego kraju do drugiego w poszukiwaniu lepszych warunków życia, pracy lub nauki. Przyczyny migracji mogą być ekonomiczne, społeczne, polityczne lub środowiskowe. Migracja może być dobrowolna lub przymusowa, w zależności od okoliczności zmuszających ludzi do opuszczenia ojczyzny.

Grupy wrażliwe społecznie to osoby szczególnie narażone na dyskryminację, wykluczenie społeczne lub niepewność ekonomiczną. Mogą one napotykać trudności w dostępie do podstawowych usług i praw, takich jak opieka zdrowotna, edukacja, mieszkalnictwo i pomoc prawna. Do tej kategorii mogą należeć mniejszości etniczne, kobiety, dzieci, migranci oraz uchodźcy.

3.2 Podejście dydaktyczne

Projekt ma na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie środowiska, promowanie zachowań odpowiedzialnych prośrodowiskowo oraz zapewnienie integracji społecznej migrantów i uchodźców. Obejmuje on szereg działań wspierających migrantów i uchodźców w ich adaptacji do nowego środowiska edukacyjnego i społecznego, w tym wsparcie językowe, programy mentorskie, pomoc psychologiczną oraz informacje o dostępie do edukacji i usług społecznych, koncentrując się na tworzeniu przyjaznej atmosfery, która ułatwi uchodźcom i migrantom integrację ze społeczeństwem przyjmującym.

Rola stworzenia środowiska, które pozwoli migrantowi poczuć się mile widzianym, a jednocześnie przyswoić nowe pojęcia i wiedzę, przypada „profesorowi uniwersyteckiemu”. W związku z tym konieczne jest, aby profesor uniwersytecki nabył określoną wiedzę i umiejętności: (1) odkrył nowe podejścia pedagogiczne, które zachęcają do aktywnego uczenia się i zaangażowania studentów; (2) dostrzegał trudności, z jakimi borykają się uchodźcy i migranci, takie jak bariery językowe, trauma związana z podróżą do kraju przyjmującego oraz inne czynniki psychospołeczne; (3) zdobył umiejętności międzykulturowe w celu stworzenia inkluzywnego środowiska uczenia się, w którym wszyscy studenci czują się szanowani i włączeni we wspólnotę (Antón-Solanas i in., 2020).

W tym przypadku profesor uniwersytecki powinien być przeszkolony w zakresie prowadzenia klas wielokulturowych. W szczególności będzie on/ona potrafił/a: (1) rozpoznawać i promować różnorodność, uczyć się bezpośredniego stawiania czoła stereotypom i osobistym uprzedzeniom, przy jednoczesnym rozwijaniu wrażliwości kulturowej i tolerancji; (2) badać różne punkty widzenia poprzez udział w ćwiczeniach symulacyjnych i opowiadaniu historii (storytelling); (3) poznawać nowe metody i narzędzia dydaktyczne, które można zastosować w celu promowania różnorodności i tolerancji w klasie; (4) wymieniać się dobrymi praktykami i dyskutować o kwestiach uprzedzeń oraz stereotypów z innymi profesorami uniwersyteckimi. Po zdobyciu tej wiedzy i umiejętności profesor uniwersytecki może wykazać się zdolnością do osiągnięcia celu projektu, jakim jest promowanie zachowań odpowiedzialnych prośrodowiskowo oraz zapewnienie integracji społecznej migrantów i uchodźców (Kaweesi i in., 2023).

Podejścia dydaktyczne, które profesor uniwersytecki mógłby zastosować do osiągnięcia tego celu, to uczenie stacjonarne (w klasie), uczenie terenowe (na świeżym powietrzu) oraz uczenie online:

- **Uczenie stacjonarne (indoor learning):** praktyki uczenia się w klasie zachęcają studentów do budowania nowych relacji opartych na skutecznej komunikacji. Choć działania są zróżnicowane, wszystkie mają wspólny mianownik, którym jest umiejętność pracy w zespole w celu znalezienia rozwiązania problemu i osiągnięcia celu końcowego. Oprócz rozwijania umiejętności behawioralnych, ten rodzaj uczenia się motywuje jednostki w grupie do osiągania wspólnego celu. Każdy student staje w obliczu sytuacji, które skłaniają go do refleksji i zrozumienia perspektywy drugiej osoby, poprawiają komunikację i współpracę, pozwalają zarządzać czasem i sytuacjami stresowymi, rozwijają kreatywność, a przede wszystkim – pozwalają uczyć się poprzez zabawę. Stacjonarna edukacja ekologiczna ze studentami będącymi migrantami obejmuje działania edukacyjne skoncentrowane na kwestiach ekologicznych, prowadzone w środowisku zamkniętym, zaprojektowane tak, aby odpowiadały na specyficzne potrzeby i konteksty populacji migrantów. Podejście to ma na celu zapewnienie dostępnej, istotnej i angażującej edukacji ekologicznej migrantom, którzy mogą mieć różne doświadczenia edukacyjne i umiejętności językowe. Materiały używane w klasie powinny odzwierciedlać zróżnicowane pochodzenie kulturowe studentów-migrantów. Może to pomóc w uczynieniu lekcji bardziej angażującymi. Ponieważ migranci mogą mówić różnymi językami, materiały dydaktyczne powinny być wielojęzyczne lub wspierane przez usługi tłumaczeniowe. Nauczanie powinno powiązać pojęcia ekologiczne z lokalnym środowiskiem oraz regionami pochodzenia migrantów. Pomaga to studentom zrozumieć praktyczne znaczenie zasad ekologicznych w ich codziennym życiu. Włączenie działań praktycznych i dyskusji grupowych może pomóc w lepszym zrozumieniu perspektywy i doświadczeń innych osób (Norwood i in., 2021).

Praktyki pedagogiczne na lekcjach stacjonarnych obejmują szeroką gamę strategii i metod nauczania mających na celu promowanie skutecznego uczenia się. Praktyki te zostały zaprojektowane tak, aby angażować studentów, ułatwiać zrozumienie oraz wspierać rozwój krytycznego myślenia i umiejętności rozwiązywania problemów.

Oto kilka kluczowych praktyk pedagogicznych:

- **Praca grupowa:** zachęcanie studentów do pracy w małych grupach w celu rozwiązywania problemów, omawiania tematów lub realizowania projektów.
- **Działania interaktywne:** wykorzystanie takich aktywności jak debaty, odgrywanie ról i symulacje, aby uczynić naukę bardziej dynamiczną.

Angażujące i edukacyjne lekcje stacjonarne z zakresu ekologii można osiągnąć ze studentami-migrantami poprzez wdrażanie interaktywnych, praktycznych i kulturowo istotnych praktyk. Oto kilka skutecznych strategii:

- **Praktyki tradycyjne:** omawianie praktyk ekologicznych z różnych kultur, takich jak tradycyjne metody rolnicze, zrównoważone rybołówstwo czy ziołolecznictwo.
- **Odgrywanie ról i symulacje – debata nad polityką środowiskową:** symulacja spotkania mieszkańców (town hall meeting), podczas którego studenci wcielają się w role różnych interesariuszy debatujących nad polityką ochrony środowiska.
- **Odgrywanie ról i symulacje – symulacja reagowania na katastrofy:** stworzenie scenariusza obejmującego katastrofę ekologiczną i zlecenie studentom zaplanowania strategii reagowania i odbudowy.
- **Ekologiczne gry planszowe:** wykorzystanie lub tworzenie gier planszowych, które uczą pojęć ekologicznych poprzez zabawę.

Te praktyki stacjonarne pozwalają profesorowi uniwersyteckiemu stworzyć dynamiczne i inkluzywne środowisko uczenia się, które skutecznie uczy pojęć ekologicznych, odpowiadając jednocześnie na zróżnicowane potrzeby migrantów: (1) interaktywne i praktyczne działania utrzymują zaangażowanie i motywację studentów; (2) doświadczenia praktyczne pomagają studentom zrozumieć złożone pojęcia ekologiczne; (3) działania w klasie promują krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów i współpracę.

- **Uczenie terenowe (outdoor learning):** najważniejszym aspektem uczenia się na świeżym powietrzu jest oczywiście przestrzeń, w której będą odbywać się lekcje. Istnieje wiele miejsc, do których można zabrać studentów, aby odkrywali piękno przyrody: parki, lasy, górskie szlaki, strumienie, ogrody i gospodarstwa rolne są z pewnością najlepsze do rozwijania aktywności sensorycznych. Wśród nich węch, a w szczególności dotyk, można rozwijać w kontakcie z naturą, tak aby studenci mogli dotknąć struktury otaczających ich elementów. Zmysł wzroku studenta można doskonalić poprzez oglądanie zachwycających scenarii i krajobrazów. Poprzez kontakt ze środowiskiem możliwe jest również danie upustu wyobraźni, ponieważ naturalne krajobrazy nigdy nie są takie same i nieustannie się zmieniają. Oprócz przestrzeni naturalnych, uczenie się na świeżym powietrzu obejmuje także inne miejsca będące częścią historii i kultury, takie jak pałace, muzea, zamki i starożytne zabytki. Dzięki tym wizytom studenci mogą przyswajać wiedzę historyczną w interaktywny sposób. Lekcje terenowe umożliwiają studentom zdobywanie nowej wiedzy ekologicznej, skutkując bardziej angażującą i efektywną nauką. Oferują one wiele korzyści studentom-migrantom, w tym większe zaangażowanie, poprawę

umiejętności językowych i inkluzywności kulturowej oraz poprawę dobrostanu emocjonalnego. Lekcje na świeżym powietrzu dają migrantom szansę na naukę w sposób praktyczny i empiryczny, zapewniając im zarówno pojęcia teoretyczne, jak i umiejętności praktyczne, które mogą zastosować w swoim miejscu pracy (Cenić i in., 2023).

Praktyki uczenia się w terenie dla migrantów są wysoce skuteczne, ponieważ oferują praktyczne i immersyjne doświadczenia, które mogą pomóc w przełamaniu barier kulturowych i językowych. Praktyczne, interaktywne doświadczenia angażują studentów bezpośrednio w proces uczenia się poprzez działanie, eksperymentowanie i tworzenie. Nauka praktyczna (hands-on) jest szczególnie korzystna dla studentów-migrantów, którzy mogą pokonać bariery językowe i zyskać namacalne, głębokie zrozumienie nowych pojęć. Celem tych praktyk jest sprawienie, aby każdy czuł się włączony, zaangażowany i wyedukowany, co promuje analfabetyzm ekologiczny i poczucie przynależności do nowego środowiska. Studenci-migranci mogą czerpać korzyści z kilku praktyk uczenia się w terenie, które są dostosowane do ich potrzeb (Kiviranta i in., 2023). Ponadto istnieje wiele praktycznych doświadczeń, które można zastosować w kontekście ekologicznym:

- **Spacer z przewodnikiem po przyrodzie:** pozwala studentom obserwować rośliny, zwierzęta i interakcje ekologiczne podczas spaceru po lokalnych parkach, lasach lub rezerwach przyrody. W razie potrzeby możliwe jest zapewnienie przewodników lub tłumaczy mówiących w wielu językach.
- **Kulturowe spacery przyrodnicze:** integrują opowiadanie historii i wymianę kulturową ze spacerami na łonie natury, podczas których studenci dzielą się tradycyjną wiedzą ekologiczną i opowieściami ze swoich krajów ojczystych.
- **Ogrody botaniczne i arboreta:** oferują szansę na poznanie różnorodności roślin, ochrony przyrody oraz ich znaczenia w ekosystemach.
- **Rezerваты dzikiej przyrody i ogrody zoologiczne:** są doskonałymi miejscami do nauki o ochronie zwierząt, znaczeniu ochrony gatunków zagrożonych oraz zachowaniu siedlisk.
- **Miejsca związane z energią odnawialną:** pozwalają na odwiedzenie farm wiatrowych, elektrowni słonecznych lub innych instalacji odnawialnych źródeł energii, aby zrozumieć rozwiązania w zakresie zrównoważonej energii i ich korzyści ekologiczne.

Studenci-migranci mogą uczyć się ekologii poprzez praktyczne, angażujące i inkluzywne kulturowo praktyki uczenia się na świeżym powietrzu. Udział w tych działaniach pozwala studentom poznać ekologię oraz rozwinąć poczucie przynależności i więzi z nową społecznością oraz środowiskiem.

Udeskole, co jest duńskim terminem oznaczającym „szkołę na świeżym powietrzu”, polega na wyprowadzeniu edukacji poza tradycyjną klasę szkolną, aby zaangażować studentów w praktyczną, empiryczną naukę w środowisku naturalnym w pobliżu szkoły. Podejście to jest szczególnie korzystne dla studentów-migrantów, ponieważ może pomóc im połączyć się z nowym otoczeniem, wzmocnić poczucie przynależności oraz przełamać bariery kulturowe i językowe poprzez interaktywne i praktyczne doświadczenia (Barfod i Mygind, 2022). Oto kilka praktyk udeskole dostosowanych do potrzeb studentów-migrantów:

- **Ogrody warzywne i ziołowe:** stworzenie przestrzeni ogrodowej w pobliżu szkoły, gdzie studenci mogą uprawiać i pielęgnować warzywa, zioła i kwiaty. Uczy ich to o wzroście roślin, zrównoważonym rozwoju oraz zapewnia poczucie osiągnięcia celu.
- **Ogrody kulturowe:** włączanie roślin z rodzinnych krajów studentów w celu celebrowania różnorodności i tworzenia poczucia więzi z ich dziedzictwem.
- **Sadzenie drzew:** angażowanie studentów w sadzenie drzew na podwórkach szkolnych lub terenach społecznościowych, uczenie ich o środowiskowych korzyściach płynących z drzew, takich jak oczyszczanie powietrza i tworzenie siedlisk.
- **Przywracanie rodzimej roślinności:** angażowanie studentów-migrantów w projekty odtwarzania siedlisk rodzimych roślin, podkreślające znaczenie bioróżnorodności i zdrowia ekosystemu.
- **Regularne zajęcia na świeżym powietrzu:** prowadzenie regularnych lekcji na zewnątrz w pobliżu szkoły, gdzie studenci mogą bezpośrednio obcować ze środowiskiem naturalnym, ucząc się różnych przedmiotów, zwłaszcza nauk przyrodniczych i ekologii.

Praktyki udeskole oferują studentom-migrantom znaczącą i angażującą metodę poznawania nowego środowiska, rozwijania wiedzy ekologicznej i budowania poczucia wspólnoty. Uczestnictwo w działaniach udeskole pomaga studentom lepiej zrozumieć pojęcia ekologiczne, rozwinąć umiejętności praktyczne, a także głębiej docenić świat przyrody.

- **Uczenie online (online learning):** poszerzanie granic tradycyjnej edukacji poprzez edukację cyfrową (Digital Education) jest potężnym podejściem edukacyjnym (van Kraalingen i in., 2023). Podejście to wydaje się powiązane z ideą tzw. gier poważnych (serious games). W ostatnich latach wykorzystanie gier wideo jako narzędzia promującego zdobywanie wiedzy i umiejętności ogromnie wzrosło. Gra poważna to gra wideo, która wykorzystuje określone elementy, aby umożliwić użytkownikowi zdobywanie wiedzy i doskonalenie umiejętności w zabawny sposób. Gry mogą oferować odpowiednie środowisko do zdobywania nowej wiedzy i rozwiązywania problemów, ponieważ podczas rozgrywki gracze są zachęceni do krytycznego myślenia, analizowania sytuacji, identyfikowania i oceniania dostępnych opcji oraz podejmowania decyzji. Gra poważna mogłaby koncentrować się na tematach związanych ze zrównoważeniem środowiskowym, rozwijając u studentów umiejętności krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów: na przykład naukę recyklingu odpadów, ograniczania zużycia wody i energii oraz przeciwdziałania zakwaszeniu ziemi (Hills i Thomas, 2019).

Gry poważne są szczególnie interesujące, ponieważ są to gry zaprojektowane w celu innym niż czysta rozrywka, często wykorzystywane w edukacji do nauczania określonych umiejętności lub pojęć. Dla studentów-migrantów gry poważne z zakresu ekologii mogą być angażującym sposobem na poznawanie tematów środowiskowych, przy jednoczesnym radzeniu sobie z barierami językowymi i kulturowymi (Giessen, 2015). Oto kilka rodzajów gier poważnych o tematyce ekologicznej, które można dostosować do potrzeb studentów-migrantów:

- **Symulacja ekosystemu:** gry takie jak „Eco” lub „SimCity”, w których studenci mogą

tworzyć własne ekosystemy lub miasta i zarządzać nimi, podejmując decyzje mające wpływ na środowisko.

- **Ścieżki przyrodnicze w rozszerzonej rzeczywistości (AR):** przy użyciu technologii AR studenci mogą udawać się na wirtualne ścieżki przyrodnicze, gdzie wchodzi w interakcje z wirtualnymi roślinami i zwierzętami, ucząc się o ich siedliskach.
- **Doświadczenia ekosystemów w rzeczywistości wirtualnej (VR):** gry VR, które zanurzają studentów w różnych ekosystemach, pozwalając im na eksplorację i interakcję ze środowiskiem w przestrzeni 3D. Przykłady obejmują „Ocean Rift” i „Tree”.
- **Eko-aplikacje:** aplikacje mobilne takie jak „Mission Earth” lub „WWF Together”, które oferują interaktywne opowieści i działania skoncentrowane na edukacji ekologicznej oraz ochronie przyrody.
- **Interaktywne e-booki:** e-booki z interaktywnymi elementami, które uczą pojęć ekologicznych poprzez historie i zadania, w których studenci mogą dokonywać wyborów wpływających na zakończenie opowieści.

Gry poważne z zakresu ekologii zapewniają studentom-migrantom angażujący i interaktywny sposób nauki pojęć środowiskowych. Gry te można dostosować do różnych poziomów edukacji i umiejętności językowych, co czyni je skutecznym narzędziem do inkluzywnej i praktycznej edukacji ekologicznej. Gry te, łączące symulację, odgrywanie ról, strategię i eksplorację, mogą pomóc studentom w zdobyciu głębszego zrozumienia zasad ekologicznych oraz znaczenia ochrony środowiska.

Promowanie zaangażowania, inkluzywności kulturowej i ochrony środowiska można osiągnąć poprzez ekologiczne praktyki nauczania skierowane do studentów-migrantów. Praktyczne, interaktywne i kulturowo istotne działania mogą być wykorzystywane przez profesorów uniwersyteckich do tworzenia znaczących doświadczeń edukacyjnych, które wspierają rozwój językowy, krytyczne myślenie i poczucie wspólnoty. Poprzez stosowanie tych różnorodnych praktyk profesorowie uniwersyteccy mogą pomóc migrantom w rozwinięciu kompleksowego zrozumienia pojęć ekologicznych, budowaniu poczucia więzi z nowym otoczeniem oraz zapewnieniu im możliwości bycia aktywnymi uczestnikami ochrony środowiska. Stosowanie tych praktyk nie tylko zwiększa zrozumienie pojęć ekologicznych przez studentów, ale także poprawia ich dobrostan emocjonalny i wspiera uczenie się przez całe życie.

3.3. Wdrożenie

Wdrożenie projektu będzie przebiegać w następujących etapach:

3.3.1. Analiza potrzeb i weryfikacja treści przez grupy docelowe Będzie to pierwsza faza realizacji projektu. Będzie polegać na zebraniu opinii i informacji zwrotnych na temat zawartości rezultatów projektu od przedstawicieli grup docelowych. Ten pierwszy etap zostanie wdrożony przez wszystkich partnerów. Wyniki zostaną podsumowane i posłużą do zweryfikowania oraz zmodyfikowania zawartości obu pakietów (Packs) opisanych we wniosku projektowym. Na

podstawie tych wyników zostaną opracowane Ramy Konceptyjne Projektu.

3.3.2. Faza rozwoju Na podstawie niniejszych ram partnerzy opracują zawartość Pakietu szkoleniowego (Training Pack) oraz Pakietu integracyjnego (Integration Pack). Każdy partner stworzy przydzielone mu treści w oparciu o swoje doświadczenie, wiedzę oraz know-how w danym temacie na potrzeby pakietów szkoleniowych i integracyjnych. Każdy rezultat będzie miał swojego lidera, który będzie odpowiedzialny za spójność jego struktury i języka. Partnerzy będą dążyć do włączenia do każdego z tych rezultatów jak największej liczby interaktywnych zasobów, o ile będzie to możliwe i wykonalne.

3.4. Rezultaty projektu

3.4.1 *Pakiet szkoleniowy*

Podręcznik

Podręcznik

Podręcznik IntegratEU (IntegratEU Handbook) stanowi istotną część projektu Erasmus+ pt. „Szkoly letnie na rzecz ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i zachowań ekologicznych wspierające integrację i włączenie migrantów oraz uchodźców w szkolnictwie wyższym. Podnoszenie kompetencji profesorów uniwersyteckich” (2023-1-HR01-KA220-HED-000158143). Został on stworzony jako element Pakietu szkoleniowego (Training Pack) opracowanego w ramach Pakietu Pracy nr 2 (Work Package 2). Podręcznik jest zasobem edukacyjnym, który łączy edukację ekologiczną, inkluzję społeczną oraz innowacje akademickie w instytucjach szkolnictwa wyższego. Koordynowany przez Uniwersytet w Zagrzebiu, funkcjonuje on we współpracy z Podręcznikiem ds. integracji (Kijowski Uniwersytet Narodowy im. Tarasa Szewczenki), Zbiorem zajęć terenowych (Uniwersytet w Katanii) oraz Podręcznikiem dotyczącym organizacji szkół letnich IntegratEU (Uniwersytet Warszawski). Razem zasoby te tworzą jednolite podejście do inkluzywnego i praktycznego uczenia się.

Cel i koncepcja

Podręcznik ma na celu podniesienie kompetencji profesorów uniwersyteckich i studentów w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju oraz zachowań ekologicznych. Wykorzystuje te tematy do promowania integracji społecznej oraz włączania migrantów i uchodźców do europejskiego szkolnictwa wyższego. Podręcznik zapewnia podbudowę teoretyczną, wraz z praktycznymi przykładami, studiami przypadków i modelami nauczania, które można dostosować do potrzeb szkół letnich, warsztatów oraz działań o charakterze społecznościowym. Tekst wspiera ideę, że świadomość ekologiczna i zrównoważony rozwój mogą służyć jako skuteczne narzędzia do budowania inkluzywnych społeczeństw i rozwijania porozumienia międzykulturowego.

Struktura i projekt edukacyjny

Podręcznik jest podzielony na sześć głównych rozdziałów. Każdy rozdział obejmuje inny aspekt zrównoważenia środowiskowego oraz jego znaczenia dla inkluzji i edukacji w UE:

1. **Ekologia i ochrona środowiska w UE** – wprowadza w unijną politykę ochrony środowiska, ramy prawne oraz rozwój historyczny. Podkreśla kluczowe traktaty i Europejski Zielony Ład.

2. **Zielona gospodarka i jej miejsce w UE** – definiuje model zielonej gospodarki, powiązane teorie (takie jak gospodarka o obiegu zamkniętym i teoria interesariuszy) oraz strategię UE, w tym Zielony Ład, dyrektywę CSRD i rozporządzenie w sprawie taksonomii.
3. **Niebieska gospodarka i zrównoważone wykorzystanie zasobów morskich** – skupia się na zrównoważonym rozwoju mórz, rybołówstwie i ekosystemach przybrzeżnych jako przykładach zielonej transformacji.
4. **Zrównoważenie środowiskowe i odporność na zmiany klimatu** – omawia cele UE, takie jak odtwarzanie różnorodności biologicznej i adaptacja do zmian klimatu.
5. **Zachowania ekologiczne i edukacja** – bada, w jaki sposób edukacja włączająca i uczenie się w terenie mogą prowadzić do zmian zachowań.
6. **Ochrona środowiska jako warunek zrównoważonego rozwoju** – łączy odpowiedzialność ekologiczną, ekonomiczną i moralną, wspierając jednocześnie Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs).

Powiązanie z uczeniem się w terenie i integracją

Podręcznik ściśle wiąże się z Zbiorem zajęć terenowych IntegratEU. Zbiór ten oferuje praktyczne ćwiczenia, które łączą edukację ekologiczną z integracją społeczną. Działania takie jak ogrodnictwo społecznościowe, spacerzy dziedzictwa kulturowego i kampanie sprzątania promują pracę zespołową, dialog międzykulturowy oraz zaangażowanie obywatelskie. Ta praktyczna metoda przekształca edukację ekologiczną w narzędzie inkluzji. Jest ona spójna z koncepcjami pedagogicznymi, które kładą nacisk na naukę poprzez wspólne doświadczenia.

Związek z integracją i szkolnictwem wyższym

Podręcznik ds. integracji wspiera główny przewodnik, skupiając się na czynnikach społecznych, kulturowych i psychologicznych związanych z integracją migrantów oraz szkolnictwem wyższym. Definiuje integrację jako dwukierunkowy proces adaptacji i wzajemnego zrozumienia. Podręcznik wdraża to w życie przy użyciu modeli nauczania hybrydowego (blended learning) oraz koncepcji Mobilnej Szkoły Letniej (On-Wheels Summer School). Podejście to łączy naukę w klasie, doświadczenia terenowe oraz działania cyfrowe, aby promować odpowiedzialność ekologiczną i empatię międzykulturową.

Wpływ i wizja

Podręcznik IntegratEU służy jako zasób zarówno akademicki, jak i strategiczny (związany z polityką publiczną). Wspiera programy nauczania skoncentrowane na zrównoważonym rozwoju oraz inkluzywne modele nauczania, które wpisują się w priorytety programu Erasmus+, takie jak włączenie społeczne, cyfryzacja i zrównoważony rozwój. Poprzez powiązanie ochrony środowiska z integracją, odpowiada na dwa główne wyzwania współczesnej Europy: zmiany klimatyczne i spójność społeczną. Cel ten jest osiągany poprzez edukację i zaangażowanie. Ostatecznie Podręcznik kreśli wizję przyszłości, w której edukacja ekologiczna działa jak pomost łączący odpowiedzialność za planetę z ludzką solidarnością, wspierając współpracę i zrównoważone współistnienie.

Zbiór zajęć terenowych (jak je przeprowadzić) – UNICT

Ogólny cel

Ramy metodologiczne zaproponowane przez Uniwersytet w Katanii koncentrują się na

systematyzacji i dopracowaniu zbioru zajęć terenowych (na świeżym powietrzu), zapewniając ich spójność oraz dostępność. Ramy te mają na celu integrację uczenia się przez doświadczenie (experiential learning), zrównoważenia środowiskowego oraz inkluzji społecznej, wspierając tym samym szersze cele projektu IntegratEU w zakresie promowania innowacyjnych podejść edukacyjnych dla migrantów i uchodźców.

Cele szczegółowe	Opis
O1	Ujednolicenie (zharmonizowanie) wkładu partnerów poprzez jednolitą strukturę metodologiczną.
O2	Zapewnienie spójności pojęciowej i językowej we wszystkich kartach aktywności.
O3	Zwiększenie możliwości powtarzalności (replikacji) oraz użyteczności dla edukatorów i moderatorów (facylitatorów).

Tab. 1 - Główne cele ram metodologicznych

Wkład partnerów i dostosowanie metodologiczne

W związku z tym zespół priorytetowo potraktuje włączenie działań prowadzonych przez rówieśników (peer-led activities), wsparcia wielojęzycznego oraz prowadzonych przez moderatora sesji refleksji, aby maksymalnie zwiększyć zaangażowanie i zapewnić, że zdobyta wiedza zostanie przyswojona i zastosowana również poza doświadczeniem szkoły letniej.

Każda instytucja partnerska podejmie współpracę, proponując co najmniej trzy aktywności w terenie, czerpiąc inspirację z inicjatyw już wdrożonych i uznanych za skuteczne w ich krajach macierzystych. Te modele referencyjne zostaną wskazane w kartach aktywności, co pozwoli czytelnikom na dalsze zgłębianie i dostosowywanie oryginalnych praktyk. Ponadto wszyscy partnerzy przedstawią trzy konkretne strategie mające na celu zwiększenie motywacji i zaangażowania uczestników.

Aby zagwarantować spójność metodologiczną, partnerom udostępniono standaryzowany i powtarzalny format, zapewniający zarówno zgodność z założeniami projektu IntegratEU, jak i użyteczność w przyszłych inicjatywach w kontekście edukacyjnym i społecznościowym. Poniższa tabela przedstawia jego strukturę, wskazując pytania naprowadzające oraz rodzaj treści oczekiwanych w każdej sekcji.

Sekcja	Pytanie naprowadzające	Opis treści
Aktywność	O co chodzi w danej aktywności?	- Krótki, opisowy tytuł. - Podsumowanie, na czym polega aktywność i jak wiąże się z wartościami

		IntegratEU. • Krótki przegląd głównych działań.
Strategie	Jakie strategie uczenia się lub angażowania zostały zastosowane?	• Metody pedagogiczne. • Wyjaśnienie, w jaki sposób uczestnicy są angażowani i wspierani podczas całej aktywności.
Misja i cele	Jakie są nadrzędne cele tej aktywności?	• Opis celów długoterminowych. • Odniesienie do wartości europejskich. • Oczekiwane kompetencje do rozwinięcia.
Kontekst	Gdzie i z kim można przeprowadzić tę aktywność?	• Opis otoczenia (w terenie / w budynku / hybrydowo). • Identyfikacja grupy docelowej. • Praktyczne informacje o czasie trwania, wielkości grupy, materiałach i moderatorach (facylitatorach). • Uwagi dotyczące dostępności i inkluzji (włączania społecznego).
Oczekiwane rezultaty	Jakie są przewidywane efekty i rezultaty uczenia się?	• Oczekiwane efekty uczenia się. • Oczekiwany wpływ na zachowanie uczestników
Instrukcje dla nauczycieli szkół letnich	Jak nauczyciele powinni zorganizować i poprowadzić tę aktywność?	• Instrukcje krok po kroku dotyczące przygotowania, realizacji i ewaluacji (refleksji). • Wskazówki dotyczące zarządzania grupą. • Uwagi dotyczące dokumentacji (obecność, informacje zwrotne, zdjęcia). • Sugestie dotyczące powtórzenia aktywności w innych kontekstach.

Tab. 2 Szablon metodologiczny aktywności w terenie

Proces metodologiczny składa się z pięciu następujących po sobie faz, łączących wspólny wkład pracy, doprecyzowanie techniczne oraz walidację. Grupa robocza UniCT zajmie się standaryzacją języka i terminologii, identyfikacją potencjalnych punktów wspólnych lub rozbieżności, a także kategoryzacją aktywności na trzy grupy tematyczne (Integracja, Środowisko oraz Środowisko i Integracja). Ma to na celu zapewnienie jednolitego, wysokiej jakości zestawu działań, które będą zgodne ze wspólnymi standardami akademickimi i operacyjnymi.

Faza	Opis	Podmiot odpowiedzialny	Rezultat / Efekt końcowy
P1	Zbieranie działań i strategii proponowanych przez partnerów	Wszyscy partnerzy	Wersje robocze kart aktywności
P2	Klasyfikacja tematyczna	UniCT	Sklasyfikowany zbiór danych
P3	Standaryzacja formatu, terminologii i struktury	UniCT	Zharmonizowane wersje robocze
P4	Integracja strategii motywacyjnych i angażujących	UniCT	Wstępna sekcja metodologiczna
P5	Walidacja i ostateczna redakcja	UniCT	Końcowy zbiór gotowy do publikacji

Tab.3 Przegląd faz metodologicznych

Aby zapewnić spójność metodologiczną i wysoką jakość, zespół UniCT będzie koordynował proces wzajemnej weryfikacji (cross-review) z udziałem wszystkich partnerów, sprawdzając, czy wszystkie działania są zgodne z ramami projektu IntegratEU oraz czy opierają się na unijnych zasadach włączenia społecznego i współpracy.

Podręcznik: Jak organizować szkoły letnie IntegratEU

Celem podręcznika dotyczącego organizacji szkół letnich IntegratEU jest zarysowanie możliwych scenariuszy oraz stworzenie bazy pomysłów, które można zastosować w różnych formatach i kontekstach. Podręcznik powinien zawierać zbiór kluczowych sugestii, jak organizować dłuższe i krótsze wydarzenia oraz działania zachęcające do mobilizacji społeczności lokalnych i międzynarodowych. Dokument ten dostarczy praktycznych instrukcji dotyczących planowania, organizacji i prowadzenia szkoły letniej IntegratEU, aby wspierać integrację i włączenie społeczne migrantów oraz uchodźców w szkolnictwie wyższym.

Podręcznik będzie zawierał następujące informacje:

- Profil uczestników;
- Jak przyciągnąć i zmotywować uczestników do rejestracji?;
- Jak organizować szkoły letnie?
- Jak utrzymywać kontakt z uczestnikami po zakończeniu szkoły letniej? (follow-up)
- Jak promować szkoły letnie?
- Strategia komunikacyjna i promocyjna szkoły letniej.

W kwestii organizacji procesu pracy, każdy z partnerów przygotowuje plan działań wraz ze szczegółową metodologią dla swoich materiałów IntegratEU, w oparciu o wypracowane ramy strukturalne (Framework).

Plan działań powinien zawierać następujące punkty:

- ✓ – metody edukacyjne, które zostaną zastosowane;
- ✓ – profilowanie grupy;
- ✓ – struktura/dobór zespołu (team framing);
- ✓ – struktura treści szkoleniowych;
- ✓ – dobór studiów przypadku (case studies);
- ✓ – lista przykładów;
- ✓ – scenariusze gier pozoracyjnych / ról (role play);
- ✓ – propozycje treści cyfrowych;
- ✓ – modele organizacji „szkół letnich na kółkach” (OWSS – on-wheels summer schools).

Wszyscy partnerzy wykonają przypisane im zadania, tj. opracują zarówno treści szkoleniowe, jak i studia przypadku, przykłady oraz scenariusze gier pozoracyjnych, aby zapewnić bardziej praktyczny wymiar kursu edukacyjnego. Opracują oni również różnorodne treści cyfrowe, które będą łatwe w użyciu i bardziej angażujące dla studentów. Partnerzy będą także wspólnie pracować nad określeniem najlepszego podejścia do organizacji mobilnych szkół letnich („szkół na kółkach”). Opracowane materiały zostaną przekazane odpowiedniemu liderowi w celu połączenia ich w jeden spójny dokument.

3.4.2. Pakiet integracyjny

Podręcznik rozwoju integracji (TSUni)

1. Wstęp

1.1. Polityka integracyjna w Europie

Integracja migrantów i uchodźców ze społeczeństwem przyjmującym to istotny aspekt polityki społecznej we współczesnej Europie. Intensyfikacja procesów migracyjnych, zwłaszcza z Ukrainy, stawia nowe wyzwania przed krajami europejskimi dążącymi do stabilizacji społecznej i wzrostu gospodarczego. Integracja migrantów i uchodźców ma kluczowe znaczenie dla krajów przyjmujących, ponieważ stanowi ważny element polityki społecznej we współczesnej Europie. Polityka ta pomaga zapobiegać podziałom społecznym, zmniejszać ksenofobię i dyskryminację oraz zapewniać równe szanse wszystkim członkom społeczeństwa. Rosnąca migracja, zwłaszcza z Ukrainy, stawia nowe wyzwania przed krajami europejskimi dążącymi do stabilizacji społecznej i wzrostu gospodarczego.

Przegląd przyczyn migracji – takich jak wojny, globalizacja, rynki pracy, katastrofy społeczne i naturalne – odgrywa ważną rolę w zrozumieniu ogólnego kontekstu tych wydarzeń. To z kolei pomaga w formułowaniu polityk integracyjnych uwzględniających potrzeby i wyzwania, przed którymi stają migranci. Integracja jest ważnym elementem stabilności społecznej i rozwoju gospodarczego. Pomaga zapobiegać wykluczeniu społecznemu, wspiera wymianę i wzbogacenie kulturowe oraz zapewnia równe szanse wszystkim obywatelom. Zrozumienie tej wagi ma kluczowe znaczenie dla opracowania skutecznych polityk i programów integracyjnych.

Znaczenie integracji polega na tym, że przyczynia się ona do tworzenia spójnego społeczeństwa, w którym wszyscy członkowie, niezależnie od pochodzenia, mają możliwość realizacji swojego potencjału. Istotne jest również utrzymanie pokoju społecznego i unikanie konfliktów wynikających z różnic kulturowych lub ekonomicznych.

1.2. Znaczenie i rola szkół letnich w procesie integracji

Szkoły letnie zapewniają dostęp do wiedzy, rozwój umiejętności oraz zrozumienie kulturowe, które są niezbędne do skutecznej integracji. Oferują imigrantom możliwość poprawy znajomości języka kraju przyjmującego, co jest kluczowe dla dostępu do edukacji, rynku pracy i usług społecznych. Szkoły letnie tworzą sprzyjające środowisko do socjalizacji. Dają migrantom i rodowitym mieszkańcom szansę na interakcję w nieformalnej atmosferze, co pomaga budować więzi społeczne, przełamywać bariery kulturowe i promować tolerancję. Uczestnicy szkół letnich mają okazję przystosować się do nowego kontekstu społeczno-kulturowego, co zmniejsza stres i poczucie izolacji, podnosi samoocenę oraz sprzyja rozwojowi osobistemu.

Edukacja ekologiczna odgrywa ważną rolę w procesie adaptacji migrantów i uchodźców. Wiedza z zakresu ochrony przyrody, racjonalnego korzystania z zasobów oraz odpowiedzialnych nawyków wobec środowiska nie tylko przyczynia się do ochrony natury, ale także pomaga nowo przybyłym osobom przystosować się do norm i wartości społeczeństwa przyjmującego. Świadomość ekologiczna to istotny aspekt współczesnego życia, obejmujący zrozumienie zasad

zrównoważonego rozwoju, odpowiedzialnego korzystania z zasobów i ochrony środowiska. Wiedza ta jest ważna nie tylko dla ochrony przyrody, ale także dla adaptacji migrantów i uchodźców w nowym otoczeniu, gdzie kwestie te są niezwykle istotne. Uświadamiając migrantom i uchodźcom wyzwania środowiskowe, przed którymi stoi współczesne społeczeństwo, można nauczyć ich praktycznych umiejętności, takich jak segregacja odpadów, ograniczanie zużycia plastiku i oszczędzanie energii, co z kolei pomoże im zintegrować się ze społeczeństwem dbającym o środowisko. Kształtowanie zachowań proekologicznych zachęci uchodźców i migrantów do wdrażania ekologicznych praktyk w codziennym życiu, przyczyniając się do ich harmonijnego współistnienia ze społecznościami przyjmującymi.

Jednocześnie edukacja jest ważnym środkiem integracji migrantów i uchodźców w społeczeństwach przyjmujących. Edukacja zapewnia dostęp do wiedzy, umiejętności i norm kulturowych niezbędnych do skutecznej integracji i aktywnego udziału w życiu publicznym. W szczególności szkolnictwo wyższe stwarza możliwości rozwoju zawodowego, podnoszenia kwalifikacji i zdobycia lepiej płatnej pracy. Poprawia to nie tylko sytuację ekonomiczną migrantów, ale przyczynia się również do rozwoju gospodarczego krajów przyjmujących.

Równoległe z edukacją przebiega proces socjalizacji uchodźców i migrantów. Proces ten pomaga im znaleźć swoje miejsce w nowym społeczeństwie, zrozumieć kulturę i normy społeczne oraz wchodzić w interakcje z lokalną ludnością. Działania socjalizacyjne, takie jak udział w wydarzeniach społecznych, sportowych oraz projektach wolontariackich, pomagają przełamywać bariery kulturowe, zmniejszają poczucie izolacji i podnoszą samoocenę nowo przybyłych osób. Przyczyniają się również do budowania pozytywnego wizerunku migrantów w społeczeństwie, pomagają redukować napięcia i wspierają integrację społeczną.

Można z tego wyciągnąć wniosek, że integracja migrantów i uchodźców, w tym tych z Ukrainy, z europejskim społeczeństwem jest procesem złożonym, lecz koniecznym. Edukacja, świadomość ekologiczna i socjalizacja odgrywają w tym procesie istotną rolę: nie tylko pomagają nowo przybyłym adaptować się do nowego środowiska, ale także przyczyniają się do rozwoju społeczeństw przyjmujących, zapewniając stabilność społeczną, wzrost gospodarczy i wzbogacenie kulturowe.

Rozdziały dotyczące europejskiej polityki integracyjnej oraz znaczenia i roli szkół letnich w procesie integracji są zatem kluczowe dla zrozumienia zarówno podstaw teoretycznych, jak i praktycznych aspektów integracji migrantów i uchodźców. Te dwa rozdziały stanowią kompleksową analizę polityk i programów, które mogą przyczynić się do pomyślnej integracji nowo przybyłych osób w społeczeństwie europejskim. Metodologia przygotowania tych rozdziałów obejmuje różnorodne metody badawcze, aby zapewnić dogłębną analizę materiału i praktyczne ukierunkowanie.

2. Teoretyczne aspekty polityki integracyjnej

2.1. Pojęcie integracji

Analiza pojęć i kategorii pomaga jasno zdefiniować, czym jest integracja, jakie aspekty obejmuje i jakich rezultatów można się spodziewać. Zapewni to wspólne zrozumienie zagadnienia wśród wszystkich uczestników procesu – od organizatorów szkół letnich i profesorów uniwersyteckich

po samych migrantów i uchodźców. Główne podejścia do integracji oraz modele teoretyczne (np. modele wielokulturowości i asymilacji) oferują różne perspektywy na proces integracji. Jest to istotne przy wyborze podejścia, które najlepiej pasuje do sytuacji w danym kraju lub społeczności, a także przy określaniu potencjalnych wyzwań i korzyści płynących z każdego z nich. Modele wielokulturowości i asymilacji pozwalają dogłębnie zrozumieć, jak różne społeczeństwa postrzegają różnorodność i jakich metod używają do integracji. Pomaga to w opracowywaniu skuteczniejszych strategii uwzględniających specyficzny kontekst kulturowy społeczeństwa przyjmującego.

2.2. Społeczno-kulturowe aspekty integracji

Uwarunkowania kulturowe i religijne migrantów są kluczowymi czynnikami wpływającymi na ich adaptację w nowym społeczeństwie. Zrozumienie tych aspektów pozwala unikać konfliktów kulturowych oraz promować tolerancję i szacunek dla różnorodności. Jednocześnie tolerancja jest ważnym czynnikiem warunkującym sukces integracji. Informacje na temat znaczenia tolerancyjnych postaw wobec uchodźców i migrantów pokazują, jak akceptacja różnic kulturowych i religijnych przyczynia się do pokojowego współistnienia i zmniejsza napięcia społeczne.

2.3. Psychologiczne i ekonomiczne aspekty integracji uchodźców i migrantów

Podejście psychologiczne koncentruje się wokół napięć, uprzedzeń, różnic kulturowych i religijnych oraz problemów moralno-psychologicznych, z którymi mierzą się migranci. Komponent ten jest istotny dla zrozumienia wpływu tych czynników na zdrowie psychiczne migrantów oraz tego, jak można pomóc im w przezwyciężaniu wyzwań integracyjnych.

Jednocześnie status społeczny, bariera językowa i problemy z komunikacją należą do głównych barier integracyjnych; badanie tych aspektów pomaga zrozumieć, jak brak umiejętności językowych lub trudności komunikacyjne mogą utrudniać dostęp do edukacji, zatrudnienia i innych usług społecznych.

Osobno należy wyróżnić kwestię bezrobocia i czynników ekonomicznych, które stanowią filar integracji: bezrobocie wśród migrantów może prowadzić do wykluczenia społecznego i niepewności ekonomicznej. W tej sekcji zidentyfikowano przyczyny trudności ekonomicznych i zaproponowano strategię ich przezwyciężania.

Podsumowując, sekcja „Teoretyczne ramy integracji uchodźców i migrantów” dostarcza fundamentalnej wiedzy pozwalającej zrozumieć złożoność i wieloaspektowość procesu integracji. Stanowi ona podstawę do opracowywania praktycznych działań i strategii na rzecz pomyślnej integracji migrantów i uchodźców w nowym społeczeństwie. Sekcja ta ma kluczowe znaczenie dla organizatorów, nauczycieli i innych interesariuszy, ponieważ tworzy ramy teoretyczne, na których można budować efektywne programy integracyjne.

3. Wymiary integracyjne procesu organizacji szkoły letniej

3.1. Przygotowanie szkoły letniej

Przed przystąpieniem do organizacji szkoły letniej należy przeanalizować potrzeby uchodźców i migrantów. Jest to niezbędne, aby szkoła letnia skutecznie odpowiadała na potrzeby

uczestników. Wymaga to szczegółowej analizy profilu uczestników, takiego jak wiek, poziom wykształcenia, status społeczny i dotychczasowe doświadczenia. Analiza ta pomoże zaprojektować program, który najlepiej odpowiada potrzebom uczestników i wspiera integrację. W pierwszej kolejności należy dowiedzieć się więcej o ich potrzebach edukacyjnych, wcześniejszym doświadczeniu zawodowym, umiejętnościach językowych, sytuacji finansowej i rodzinnej, statusie prawnym, uwarunkowaniach kulturowych i religijnych oraz doświadczeniach traumatycznych (szczególnie w przypadku migrantów z Ukrainy).

3.2. Angażowanie migrantów i uchodźców w kursy letnie

Ta sekcja powinna zawierać kluczowe aspekty związane z angażowaniem uchodźców i migrantów w szkołach letnich, w tym strategię, metody i rekomendacje dotyczące ich pozyskiwania, motywowania i wspierania. Należy wyróżnić strategię przyciągania uczestników, w tym rozpowszechnianie odpowiednich informacji (za pośrednictwem mediów, społeczności lokalnych, opieki społecznej itp.), działania motywacyjne (ogłoszenie bezpłatnego czesnego i wyżywienia, oferowanie transportu, interesujące wydarzenia), pomoc w budowaniu sieci społecznościowych wśród uczestników w celu wymiany doświadczeń i wsparcia, a także zbieranie informacji zwrotnych od uczestników i nauczycieli w celu ulepszania programu.

Sekcja ta powinna być usystematyzowana, jasna i praktyczna, aby wyposażać organizatorów szkół letnich w wiedzę i narzędzia niezbędne do efektywnej pracy z uchodźcami i migrantami.

3.3. Organizacja współpracy z władzami lokalnymi

Należy podkreślić znaczenie współpracy z władzami lokalnymi w celu uzyskania pozwoleń, wsparcia i finansowania, szczególnie przy organizacji szkół letnich. Konieczne jest ustanowienie skutecznej komunikacji i współpracy z władzami lokalnymi, w tym budowanie partnerstw, udział we wspólnych spotkaniach oraz przygotowywanie wspólnych projektów i programów. W tym kontekście wskazane jest rozważenie możliwości pozyskania grantów i innych form wsparcia finansowego od rządu i gmin.

3.4. Zaangażowanie społeczności lokalnej

Ważne jest zaangażowanie społeczności lokalnej w organizację szkoły letniej, w tym lokalnych organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, szkół i instytucji kultury. Jednocześnie należy wyjaśnić, jak pozyskiwać wolontariuszy, partnerów i sponsorów z lokalnej społeczności oraz jak organizować kampanie informacyjne w celu zwiększenia świadomości społecznej i partycypacji. Zasoby dostępne na poziomie lokalnym, takie jak infrastruktura, lokalna wiedza i ekspertyzy, powinny być efektywnie wykorzystywane. Należy podkreślić korzyści płynące ze współpracy ze społecznością lokalną w celu stworzenia przyjaznego środowiska dla uczestników szkoły letniej.

3.5. Rekrutacja nauczycieli i ekspertów do udziału w szkole letniej

Należy opisać kryteria doboru nauczycieli i ekspertów: ich doświadczenie zawodowe, wiedzę z zakresu komunikacji międzykulturowej oraz gotowość do pracy z zróżnicowaną grupą odbiorców. Należy również zastanowić się, jak przygotować nauczycieli do pracy z uczestnikami szkoły letniej, w tym przeprowadzić szkolenia z zakresu konkretnych metod i podejść do pracy z migrantami i uchodźcami. Trzeba także pomyśleć o systemie wsparcia i motywowania nauczycieli, m.in.

poprzez stałe szkolenia zawodowe, możliwości rozwoju i budowanie społeczności praktyków.

Jednocześnie praca z migrantami i uchodźcami podczas przerwy letniej wymaga wypracowania uniwersalnych metod komunikacji, odpowiednich do pracy z osobami o różnym pochodzeniu kulturowym i religijnym. Należy rozważyć wykorzystanie pomocy wizualnych, prostych struktur językowych oraz pomoc tłumaczy. Proces komunikacji z uchodźcami i migrantami wymaga specyficznego podejścia w celu zidentyfikowania głównych problemów uczestników, takich jak przystosowanie się do nowego środowiska, problemy zdrowotne, izolacja społeczna itp. Bardzo ważne są metody angażujące uczestników w dyskusję o problemach i wspólne wypracowywanie rozwiązań, takie jak dyskusje grupowe, doradztwo indywidualne, warsztaty kreatywne itp.

4. Strategie i metody szkoleniowe będące częścią procesu integracji

4.1. Podejścia pedagogiczne w nauczaniu uchodźców i migrantów

Należy opisać główne teorie i podejścia pedagogiczne odpowiednie do nauczania uchodźców i migrantów. Mogą one obejmować teorie konstruktywistyczne, teorie społeczno-kulturowe, uczenie się adaptacyjne, nauczanie zróżnicowane itp. Należy wyjaśnić proces dostosowywania metod pedagogicznych do potrzeb uchodźców i migrantów, z uwzględnieniem ich kontekstu kulturowego i językowego. W tym kontekście należy wyjaśnić znaczenie indywidualizacji nauczania, np. poprzez tworzenie spersonalizowanych programów nauczania i dostosowywanie materiałów do różnych poziomów edukacyjnych uczestników.

4.2. Opracowywanie programu kursów letnich: elementy integracyjne

Należy opisać proces analizy potrzeb uchodźców i migrantów w celu opracowania odpowiedniego programu nauczania, w tym identyfikację tematów ważnych dla integracji, takich jak umiejętności językowe, wiedza kulturowa oraz prawa i obowiązki w nowym kraju. Należy opracować strukturę programu nauczania dla szkoły letniej, w tym podstawowe moduły, tematy, cele uczenia się, metody oceny i materiały źródłowe. Ważną częścią tej struktury powinien być komponent integracyjny. Należy wyjaśnić, że program nauczania zawiera elementy integracji, takie jak adaptacja kulturowa, znajomość lokalnych zwyczajów i tradycji oraz integracja ze społecznością lokalną.

4.3. Pedagogika interaktywna jako komponent socjalizacji i adaptacji

Ten podrozdział zawiera przegląd interaktywnych metod nauczania, w tym gier pozoracyjnych (role-play), projektów grupowych, symulacji, debat i sesji burzy mózgów. Warto zastanowić się, w jaki sposób metody interaktywne przyczyniają się do socjalizacji uchodźców i migrantów, pomagają im lepiej zaadaptować się w nowym otoczeniu i budować więzi społeczne. Pożądane jest również podanie konkretnych przykładów udanego zastosowania metod interaktywnych w szkołach letnich lub innych programach edukacyjnych.

4.4. Kompetencje kulturowe nauczycieli

Konieczne jest zdefiniowanie kompetencji kulturowej, wyjaśnienie, czym ona jest, jakie są jej główne składowe i dlaczego jest ważna w pracy z uchodźcami i migrantami. Jednocześnie należy podkreślić, jak kompetencje kulturowe nauczycieli wpływają na efektywność ich nauczania, interakcję z uczestnikami oraz proces integracji. Szczególne znaczenie w tym kontekście ma opis

sposobów rozwijania kompetencji kulturowych nauczycieli, w tym szkoleń, seminariów, samokształcenia i praktyki.

5. Integracja społeczna, wsparcie psychologiczne i adaptacja

5.1. Tworzenie środowiska sprzyjającego socjalizacji

Wsparcie psychospołeczne jest szczególnie ważne przy organizacji kursów letnich dla uchodźców i migrantów: wsparcie poprzez doradztwo grupowe i indywidualne może pomóc przezwyciężyć stres związany z adaptacją do nowego środowiska i wzmocnić stan emocjonalny uczestników. Jednocześnie integracyjna funkcja socjalizacji przejawia się w tworzeniu sieci wsparcia między migrantami i uchodźcami oraz między migrantami a ludnością lokalną, umożliwiając wymianę doświadczeń i wzajemną pomoc.

5.2. Wsparcie psychologiczne i doradztwo

Ważnym elementem działań szkoły letniej dla uchodźców i migrantów jest potrzeba wsparcia psychologicznego. Należy omówić znaczenie wsparcia psychologicznego, szczególnie w obliczu stresu, traumy i trudności adaptacyjnych doświadczanych przez uchodźców i migrantów. Należy rozważyć różne formy wsparcia psychologicznego, w tym doradztwo indywidualne, terapię grupową, wsparcie pracowników socjalnych oraz programy wsparcia psychospołecznego. Konieczne jest również opisanie metod i podejść poradniczych stosowanych w celu pomocy uchodźcom i migrantom, takich jak terapia poznawczo-behawioralna, terapia traumy oraz wsparcie poprzez interwencję kryzysową.

5.3. Integracyjny potencjał aktywności w terenie

Ten podrozdział powinien podkreślać znaczenie zajęć pozalekcyjnych i wyjaśniać, dlaczego zajęcia dodatkowe oraz wyjścia terenowe są niezbędne dla integracji uchodźców i migrantów, w tym opisywać ich wpływ na socjalizację, adaptację i zrozumienie kulturowe. Wskazane jest również wyróżnienie rodzajów aktywności, takich jak zawody sportowe, wydarzenia kulturalne, wycieczki i projekty wolontariackie, oraz wyjaśnienie, jak te działania przyczyniają się do integracji. Jako osobną sekcję należy włączyć opis procesu organizacji zajęć pozalekcyjnych i wycieczek terenowych, w tym planowanie, mobilizację zasobów, współpracę z lokalnymi instytucjami oraz uwzględnienie pochodzenia kulturowego uczestników.

6. Integracja poprzez edukację

6.1. Edukacja ekologiczna jako czynnik integracyjny

W tym miejscu należy wyjaśnić, w jaki sposób edukacja ekologiczna może działać jako narzędzie integracyjne dla uchodźców i migrantów oraz dla przedstawicieli samorządów lokalnych, społeczności i organizacji. Proces skutecznej komunikacji między nimi może podnieść poziom wzajemnego zrozumienia i współpracy. W celu szkolenia uchodźców i migrantów oraz przedstawicieli samorządów lokalnych w krajach europejskich należy stosować pedagogiczne metody nauczania (angażowanie). Może to być bardzo potężne narzędzie integracji uchodźców i migrantów, zaczynając od ułatwienia im komunikacji z władzami lokalnymi. Warto podkreślić znaczenie budowania relacji opartych na zaufaniu i przyjaznej atmosfery (otwarte dyskusje, inkluzywne praktyki edukacyjne). Ważne jest wyjaśnienie, w jaki sposób program nauczania

wspiera integrację uchodźców i migrantów w Europie i jak może pomóc w rozwijaniu zrozumienia i szacunku dla wspólnych wartości europejskich. Niniejsza książka wyjaśnia, że edukacja włączająca, skupiająca się na ochronie środowiska i zrównoważonym rozwoju, może być wykorzystywana jako narzędzie integracji uchodźców i migrantów oraz samorządów lokalnych. W tym kontekście ważnym komponentem procesu edukacyjnego jest metodologia pedagogiczna nauczania, która integruje tematykę środowiskową z programem nauczania. Metodologia ta powinna być uniwersalna, aby mogli z niej korzystać nie tylko uchodźcy i migranci, ale także przedstawiciele władz lokalnych.

6.2. Integracja potencjału europejskiego systemu szkolnictwa wyższego

Należy tutaj wyjaśnić znaczenie integracji migrantów i uchodźców z procesem edukacyjnym oraz przedstawić im potencjalne możliwości w europejskich instytucjach edukacyjnych. W tym celu należy zidentyfikować zainteresowania edukacyjne uchodźców i migrantów za pomocą ankiet lub wywiadów oraz opracować dla nich mapę drogową zawierającą informacje o różnych europejskich uniwersytetach, programach szkoleniowych, stypendiach i innych formach wsparcia. Warto podkreślić, że może to pomóc w integracji migrantów i uchodźców z procesem edukacyjnym.

6.3. Motywacja jako część integracji

Należy dostarczyć informacji o tym, jak motywować uchodźców i migrantów do kontynuowania edukacji po szkole letniej i podjęcia studiów wyższych. Edukacja jest jednym z najważniejszych czynników pomyślnej integracji migrantów i uchodźców. Otwiera przed nimi nowe możliwości rozwoju kariery, poprawy statusu społecznego i zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego. Informacje o możliwościach edukacyjnych powinny motywować uchodźców i migrantów do dalszej nauki i rozwoju osobistego. Powinno to obejmować podstawowe wsparcie dla uczestników szkół letnich przygotowujących się do rekrutacji na europejskie uniwersytety poprzez pisanie listów motywacyjnych, doradztwo w wyborze kierunku studiów oraz wskazówki dotyczące przygotowania do egzaminów wstępnych i rozmów kwalifikacyjnych. Obiecującym kierunkiem mogłoby być również wspieranie sukcesów akademickich uchodźców i migrantów poprzez organizowanie dodatkowych zajęć, kursów językowych i mentoringu pomagającego pokonać bariery językowe i kulturowe. W tym kontekście warto również rozważyć organizację spotkań i konferencji online z przedstawicielami europejskich uniwersytetów dla uchodźców i migrantów. Konieczne jest pokazanie uchodźcom i migrantom ich perspektyw na przyszłość, danie im nadziei i wsparcia, a wszystkie te kursy edukacyjne w szkołach letnich powinny być głównym środkiem ich adaptacji i integracji w europejskim społeczeństwie. Głównym hasłem tych kursów powinno być „Integracja przez edukację”.

7. Wyniki, ewaluacja i perspektywy

7.1. Jak można ocenić sukces integracji?

W tym miejscu należy opisać różne sposoby oceny sukcesu integracji migrantów i uchodźców. Mogą to być metody ilościowe i jakościowe, takie jak ankiety, wywiady, analizy danych statystycznych oraz wykorzystanie specjalistycznych narzędzi do oceny integracji społecznej i edukacyjnej. Należy zdefiniować kryteria, które posłużą do oceny sukcesu programu

integracyjnego, takie jak poziom przystosowania społecznego, wyniki w nauce, satysfakcja z programu i inne wskaźniki.

7.2. Analiza danych i informacje zwrotne od uczestników

Ta sekcja powinna opisywać podejście metodologiczne do zbierania danych, analizy i interpretacji wyników. Obejmuje ona opis zastosowanych narzędzi i technik oraz uzasadnienie wyboru tych metod.

7.3. Rekomendacje do dalszego rozwoju programu

W tej sekcji należy sformułować rekomendacje dotyczące dalszego rozwoju programu integracyjnego, w tym szkoły letniej dla migrantów i uchodźców, w oparciu o wyniki ewaluacji i analizę danych. Należy opisać możliwe innowacje i usprawnienia programu na podstawie uzyskanych danych i informacji zwrotnych. Mogą one obejmować nowe metody nauczania, zmiany w formacie programu, ulepszone strategie komunikacyjne itp. Ważne jest również rozważenie perspektyw rozwoju programu, takich jak ekspansja geograficzna, pozyskiwanie nowych partnerów oraz opracowywanie nowych kursów i zasobów.

Przewodnik po szkolnictwie wyższym dla migrantów i uchodźców

Wstęp

Celem przewodnika jest dostarczenie szczegółowych informacji na temat procesu rekrutacji na uniwersytet oraz praktycznego zastosowania wiedzy zdobytej podczas mobilnych szkół letnich („szkół na kółkach”). Odbiorcami docelowymi tej książki są migranci i uchodźcy, którzy planują kontynuować naukę i badać możliwości kariery zawodowej w kraju partnerskim.

Dokument będzie zawierał następujące informacje:

1. Sekcja dotycząca szkolnictwa wyższego przedstawi przegląd struktury organizacyjnej systemu szkolnictwa wyższego w kraju przyjmującym. Dostarczy ona kompleksowych informacji na temat procesów aplikacyjnych i rekrutacyjnych na kursy uniwersyteckie.
2. Sekcja dotycząca zachowań proekologicznych będzie poświęcona praktycznym poradom dotyczącym wdrażania wiedzy zdobytej podczas kursów szkoły letniej w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i zachowań ekologicznych. Ponadto odniesie się ona do praktycznego zastosowania wiedzy zdobytej podczas szkoły letniej.

Sekcja dotycząca szkolnictwa wyższego

1. Prawne aspekty legalnego pobytu/studiów w kraju przyjmującym:

- Status uchodźcy;
- Pobyt czasowy;
- Wiza studencka.

2. Przegląd systemu szkolnictwa wyższego:

- Krótki przegląd uniwersytetów, kolegiów, politechnik i szkół zawodowych;
- Rodzaje stopni naukowych, certyfikatów oraz czas trwania programów.

3. Wymogi kwalifikacyjne i dostęp:

- Wymagania rekrutacyjne (kwalifikacje akademickie, biegłość językowa i egzaminy wstępne);
- Uznawanie zagranicznych kwalifikacji (nostryfikacja);
- Wymagania językowe;
- Programy pomostowe (opis kursów przygotowawczych lub programów dostępnych w celu pomocy migrantom i uchodźcom w spełnieniu kryteriów rekrutacyjnych).

4. Proces aplikacji:

- Jak aplikować: Przewodnik krok po kroku (należy sporządzić schemat ilustrujący ten proces);
- Istotne terminy i harmonogramy;
- Wymagana dokumentacja.

5. Pomoc finansowa i stypendia:

- Czesne i opłaty;
- Opcje pomocy finansowej;
- Stypendia dla migrantów i uchodźców.

6. Usługi wsparcia:

- Wsparcie akademickie (informacje o korepetycjach, mentoringu i innych zasobach akademickich);
- Doradztwo i usługi w zakresie zdrowia psychicznego;
- Wsparcie prawne i imigracyjne: Informacje o usługach, które mogą pomóc w sprawach prawnych i imigracyjnych, w tym w zakresie wymogów wizowych;
- Programy językowe i integracyjne;
- Organizacje studenckie zapewniające wsparcie dla studentów będących migrantami i uchodźcami.

7. Zasoby i kontakty

Główne informacje powinny zostać zebrane i uporządkowane w dedykowanych tabelach, na przykład:

Instytucja szkolnictwa wyższego Kryteria kwalifikacyjne Strona internetowa Uwagi

Sekcja dotycząca zachowań proekologicznych

1. Zrównoważone życie i konsumpcja:

- Praktyki ograniczania ilości odpadów i recyklingu w krajach partnerskich (ze szczególnym uwzględnieniem praktyk gospodarki odpadami w każdym kraju partnerskim);
- Oszczędzanie energii i wody;
- Zrozumienie i łagodzenie zmian klimatu;
- Praktyki zrównoważonej żywności (obejmujące na przykład jedzenie produktów lokalnych i sezonowych oraz minimalizowanie marnowania żywności).

2. Odpowiedzialne podróżowanie i transport:

- Przegląd transportu publicznego i opcji podróżowania o niskiej emisji;
- Redukcja śladu węglowego.

3. Ochrona środowiska i bioróżnorodność:

- Szacunek dla siedlisk przyrodniczych (w tym opis tego, jak należy traktować lokalną dziką przyrodę z szacunkiem, jak unikać śmiecenia, jak uczestniczyć w działaniach na rzecz ochrony przyrody itp.);
- Opis przepisów ochrony środowiska.

4. Zaangażowanie społeczności i edukacja:

- Udział w edukacji ekologicznej;
- Wolontariat i aktywizm na rzecz środowiska;
- Rozwijanie i utrzymywanie proekologicznego sposobu myślenia oraz nawyków.

Część środowiskowa powinna zawierać konkretne zdjęcia oraz przykłady udanych praktyk ekologicznych.

IntegratEU

4. Testowanie, ewaluacja i waloryzacja.

Testowanie, ewaluacja i waloryzacja

Ten pakiet roboczy (WP5) stanowi niezwykle istotne działanie o charakterze horyzontalnym (poprzecznym), które ma kluczowe znaczenie dla wykorzystania ostatecznych rezultatów projektu IntegratEU oraz dla upowszechniania informacji o projekcie wśród jak najszerszego grona odbiorców docelowych.

Główny cel WP5:

- Podnoszenie świadomości na temat potrzeby działań w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także na temat znaczenia wspierania integracji grup wrażliwych, migrantów i uchodźców w oparciu o wspólne europejskie wartości, tolerancję oraz zasady jedności i różnorodności.

Cele szczegółowe WP5:

- Zapewnienie szerokiej i powszechnej waloryzacji wszystkich rezultatów projektu IntegratEU wśród środowiska akademickiego oraz innych interesariuszy;
- Poszerzenie perspektyw środowiska akademickiego i zmotywowanie go do uwzględniania kwestii wpływu na środowisko i jego ochrony, a także wspólnych europejskich wartości, zasad i świadomości podczas projektowania i prowadzenia kursów uniwersyteckich;
- Promowanie idei Unii Europejskiej jako wspólnego domu dla wszystkich, w tym dla migrantów i uchodźców (w szczególności z Ukrainy);
- Zachęcanie do budowania nowych partnerstw na rzecz przyszłych wspólnych działań pomiędzy przedstawicielami środowiska akademickiego w obszarze zarządzania środowiskowego, wspierających proces włączenia społecznego (inkluzywności) ze szczególnym uwzględnieniem wspólnych europejskich wartości, zasad, tożsamości i świadomości;
- Promowanie podejścia szkoleniowego projektu IntegratEU jako dobrej praktyki służącej zacieśnianiu europejskiej współpracy oraz wzmacnianiu europejskich celów środowiskowych, wartości i integracji.

Pomyślna realizacja WP5 pozwoli partnerstwu na:

- Wsparcie osiągnięcia pożądanых rezultatów i wpływu (impact) na różnych poziomach;
- Promowanie lepszego zrozumienia dewizy „Zjednoczeni w różnorodności”;
- Dotarcie do szerszego grona odbiorców docelowych za pomocą kanałów i działań, które są najbardziej skuteczne i odpowiednie, aby wywrzeć na nich wpływ i zainteresować ich rezultatami projektu IntegratEU;
- Zwiększenie widoczności i rozpoznawalności rezultatów projektu IntegratEU w szerokim kręgu interesariuszy oraz członków środowiska akademickiego;
- Promowanie koncepcji IntegratEU wśród młodych ludzi oraz inspirowanie do przełamywania uprzedzeń i stereotypów wobec grup wrażliwych, migrantów i uchodźców, wynikających z różnic kulturowych, tożsamościowych i narodowościowych.

Główne rezultaty WP5:

1. **Promocja w czasie trwania projektu** – jej głównymi rezultatami będą:
 - **a. Strategia upowszechniania (Dissemination strategy)** – opracowana przez VIKO. Szczegółowo określi proces upowszechniania informacji w trakcie realizacji projektu, w tym grupę docelową, działania upowszechniające, narzędzia komunikacyjne i cyfrowe, strategię w mediach społecznościowych itp.
 - **b. Narzędzia upowszechniania** – takie jak logo projektu i identyfikacja wizualna (corporate outlook); cyfrowe materiały promocyjne; konta w mediach społecznościowych; strona internetowa projektu; newslettery; biuletyny po każdym spotkaniu/kamieniu milowym; itp.
 - **c. Strategia wykorzystania rezultatów (Exploitation strategy)** – opracowana przez TSNUK. Określi ona konkretne kroki w celu wykorzystania produktów projektu po jego

zakończeniu. W związku z tym wdrożone zostaną również konkretne środki służące włączaniu rezultatów do głównego nurtu polityki (mainstreaming) oraz ich multiplikacji. Będzie to dokument dynamiczny, regularnie aktualizowany.

2. **Kampania cyfrowa na dużą skalę** – zostanie zaprojektowana w celu podnoszenia świadomości na temat potrzeby działań w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także znaczenia wspierania grup wrażliwych, migrantów i uchodźców w procesie ich integracji w oparciu o wspólne europejskie wartości, tolerancję oraz zasady jedności i różnorodności. Będzie również budować świadomość na temat wagi porzucania i przezwycięzania uprzedzeń oraz stereotypów wynikających z różnic kulturowych, tożsamościowych i narodowościowych. Kampania będzie promować ideę i koncepcję IntegratEU, motywować do podejmowania lepszych codziennych i indywidualnych wyborów w zakresie ochrony środowiska, a także inspirować do większego zaangażowania obywatelskiego, lepszego zrozumienia i większego wsparcia dla akceptacji i integracji osób z grup wrażliwych, migrantów i uchodźców. Kampania zostanie przeprowadzona w ciągu ostatnich 6 miesięcy projektu. Wykorzysta wszystkie media społecznościowe (takie jak Facebook i Instagram) oraz inne angażujące i modne kanały cyfrowe. Kampania będzie miała charakter w pełni cyfrowy, dzięki czemu będzie bardziej przyjazna dla środowiska i pozwoli uniknąć niepotrzebnego zużycia papieru, tuszu oraz czasu na druk.
3. **Małe konferencje** – zostaną zorganizowane przez każdego partnera jako wydarzenia zamykające projekt.

VIKO jako partner wiodący (lider) odpowiada za:

- Opracowanie strategii upowszechniania i wykorzystania rezultatów;
- Sporządzanie rocznych raportów z upowszechniania;
- Zaprojektowanie logo projektu i identyfikacji wizualnej;
- Stworzenie strony internetowej projektu;
- Projektowanie wszystkich materiałów promocyjnych;
- Założenie profili w mediach społecznościowych i opracowanie planu zarządzania nimi;
- Opracowanie oficjalnej prezentacji projektu do celów upowszechniania;
- Opracowanie strategii i planu dużej kampanii cyfrowej;
- Zarządzanie dużą kampanią cyfrową na podstawie krótkich miesięcznych raportów przygotowywanych przez partnerów;
- Opracowanie metodologii organizacji małej konferencji;
- Opracowanie kwestionariuszy informacji zwrotnej (ankiet) dla małej konferencji;
- Weryfikację, czy wsparcie UE jest odpowiednio odnotowane (oznakowane) we wszystkich wydarzeniach, działaniach i materiałach związanych z upowszechnianiem.

TSNUK opracuje strategię wykorzystania rezultatów w kwartale Q10.

Wszyscy partnerzy będą zobowiązani do:

- Przestrzegania i wdrażania strategii upowszechniania i wykorzystania rezultatów;
- Przygotowywania rocznych raportów z upowszechniania dla VIKO;

- Jak najszerszego i jak najczęstszego rozpowszechniania informacji o IntegratEU wewnątrz organizacji, jak i na zewnątrz;
- Dystrybucji materiałów promocyjnych do jak największej liczby interesariuszy;
- Zarządzania profilem IntegratEU w mediach społecznościowych zgodnie z planem VIKO;
- Aktywnego udziału i postępowania zgodnie ze strategią oraz planem kampanii cyfrowej;
- Przygotowywania artykułów na temat IntegratEU i publikowania ich w różnych wydaniach online;
- Zorganizowania małej konferencji w ostatnim kwartale projektu w celu zaprezentowania wszystkich rezultatów IntegratEU krajowej publiczności i interesariuszom;
- Udostępniania i zbierania kart oceny (ankiet ewaluacyjnych) od uczestników konferencji;
- Opracowania krótkiego raportu zawierającego główne wnioski na podstawie zebranych informacji zwrotnych;
- Aktywnej pracy ze wszystkimi interesariuszami w celu promocji projektu;
- Wspierania VIKO we wszystkich działaniach związanych z upowszechnianiem.

VIKO zaprezentuje dotychczasowe wyniki kampanii cyfrowej. W razie potrzeby partnerzy podejmą decyzję o nowych działaniach i narzędziach mających na celu wzmocnienie osiągniętego wpływu nawet po zakończeniu projektu. Jeśli partnerzy wyrażą zgodę, UniZagreb może połączyć spotkanie projektowe z lokalną małą konferencją. Dzięki temu wszyscy partnerzy będą mogli podzielić się swoimi doświadczeniami i dowiedzieć się więcej o tym, jak projekt jest postrzegany przez chorwackich interesariuszy.

Wydarzenia upowszechniające (Multiplier events) – Mała konferencja w ostatnim kwartale: partnerzy będą musieli zorganizować małą konferencję z udziałem co najmniej 20 uczestników w ostatnim kwartale projektu. Wnioskodawca (UniZagreb) organizuje konferencję dla 30 uczestników.

IntegratEU

Bibliografia:

Antón-Solanas, I., Coelho, M., Huércanos-Esparza, I., Vanceulebroeck, V., Kalkan, I., Cordeiro, R., Kömürkü, N., Soares-Coelho, T., Hamam-Alcober, N., Dehaes, S., Casa-Nova, A., & Sagarra-Romero, L. (2020). The Teaching and Learning Cultural Competence in a Multicultural Environment (CCMEN) Model. *Nursing reports (Pavia, Italy)*, 10(2), 154–163.
<https://doi.org/10.3390/nursrep10020019>

Barfod, K. & Mygind, E. (2022). *Udeskole*—Regular Teaching Outside the Classroom. In: Jucker, R., von Au, J. (eds) *High-Quality Outdoor Learning*. Springer, Cham.
https://doi.org/10.1007/978-3-031-04108-2_16.

Cenić, D., Đukić, T., Stojadinović, A. & Spasić Stošić, A. (2023). Outdoor Education: Perspectives of Teachers and Students in the Context of School in Nature as an Innovative Approach in Education. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*. 11. 497-510. 10.23947/2334-8496-2023-11-3-497-510.

Giessen, H. (2015). Serious Games Effects: An Overview. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 174. 2240-2244. 10.1016/j.sbspro.2015.01.881.

Hills, D. & Thomas, G. (2019). Digital technology and outdoor experiential learning. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*. 20. 1-15. 10.1080/14729679.2019.1604244.

Kaweesi, M., Ayebare, J., Atibuni, D. Z., & Olema, D. K. (2023). Faculty's Perspectives of/on Cultural Diversity Management in a Multicultural Classroom: The Case of a Ugandan University. *International Journal of African Higher Education*, 10(1), 50–77.
<https://doi.org/10.6017/ijahe.v10i1.17187>.

Kiviranta, L., Lindfors, E., Rönkkö, M. L., & Luukka, E. (2023). Outdoor learning in early childhood education: exploring benefits and challenges. *Educational Research*, 66(1), 102–119.
<https://doi.org/10.1080/00131881.2023.2285762>.

Norwood, M, Lakhani, A. & Kendall, E. (2021). Teaching traditional indoor school lessons in nature: The effects on student learning and behaviour. *Landscape and Urban Planning*, 206. 103963. 10.1016/j.landurbplan.2020.103963.

van Kraalingen, I., Hills, D., Reed, J., Beames, S., & Munge, B. (2022). Digital technology and networked spaces in outdoor education: reflections upon presenting at an international webinar. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 24(1), 7–20.
<https://doi.org/10.1080/14729679.2022.2127112>.

Materiały/zasoby/projekty zostały przygotowane w ramach projektu
IntegratEU: <https://www.integrateu.eu/>

<https://tp.integrateu.eu/>

Konsorcjum projektu IntegratEU nie ponosi odpowiedzialności za ich
wykorzystanie przez osoby trzecie.

Co-funded by
the European Union

Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie są jednak wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

IntegratEU

© 2024–2026. Projekt IntegratEU

*Niniejszy utwór jest dostępny na licencji
CC BY-NC-SA 4.0.*
